

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านกรูด หมู่ 11 ตำบลจอหอ

อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

นายสุวัฒน์ จงปลุกกลาง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ชาญ ณ ลำปาง)

กรรมการสอบ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ชาญ ณ ลำปาง)

ประธานกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์วิฑูรย์ ไม้ไฟ)

กรรมการสอบ

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการ
ประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน..... 27 มิ.ย. 2545 พ.ศ.....

สุวัฒน์ จงปลุกกลาง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
 กองทุนหมู่บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ตำบลจอหอ อำเภอเมือง
 จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ชาญ ณ ลำปาง , 185 หน้า

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนว่าบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมากน้อยเพียงใด เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารและจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านก่อให้เกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ขึ้นหรือไม่และเพื่อแสวงหาแนวทางในการช่วยให้กองทุนหมู่บ้านเกิดการพัฒนาต่อไปในอนาคต โดยกรอบแนวคิดทฤษฎีตามแนวคิดและรูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบ ซึ่งตรงกับ จีพีพีโมเดล (CIPP Model : Context – Input – Process – Product) เลือกสุ่มตัวอย่างจากประชากรในหมู่บ้าน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ การจัดเวทีประชาคม การศึกษาเจาะลึกรายกรณี และการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อมูลที่ได้จะเป็นทั้งข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามและการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์และตีความหมายอย่างเป็นระบบ ผลการติดตามประเมินที่ได้ ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎีและการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการ

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... 3

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี , ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ชาญ ณ ลำปาง อาจารย์ที่ปรึกษา
- อาจารย์ ดร. พัฒนา กิตติอาษา และ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาด้านวิชาการ
- คุณจันทร์เพ็ญ ประจำแหม่ง ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา
- คุณปาริชาติ สุรบัณฑิตวงศ์ พัฒนาการชุมชนตำบลจอหอ ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรม และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนนำไปสู่ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สุวัฒน์ จงปลุกกลาง

สารบัญ

หน้า

หน้าอนุมัติ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ – ตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	8
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	37
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	38
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	41
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	44
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพชีโมเดล.....	45
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	46

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ.....	56
1. รูปแบบการประเมิน.....	56
2. กลุ่มเป้าหมาย.....	56
3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน.....	57
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีเติมข้อมูลตามแบบการประเมิน.....	58
5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน.....	76
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	79
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	79
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม.....	94
3. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	97
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	98
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	100
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	100
2. วิธีดำเนินการ.....	100
3. ผลการดำเนินการ.....	101
4. อภิปรายผล.....	101
5. ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก.....	107
ภาคผนวก ข.....	119
ภาคผนวก ค.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	184

สารบัญภาพ – ตาราง

แผนภาพที่ หน้า

1. การทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 3
2. รูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน 54

ตาราง

- ตารางแสดงตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการ
การเก็บข้อมูลการประเมินบริบท 59
- ตารางแสดงตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการ
การเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย 63
- ตารางแสดงตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการ
การเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ 66
- ตารางแสดงตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล
การประเมินผลผลิต 72
- ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัว
ชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน 76
- ตารางแสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวในระหว่างปี 2531-2534
ณ ภาคประจำปี (หน่วย : บาท) 80
- ตารางแสดงจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด 10 จังหวัดในประเทศไทย (บาท) .. 80
- ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะ (ชาย-หญิง) 90
- ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะ (อายุ)..... 91
- ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของการประกอบอาชีพ จำแนกตามลักษณะ
อาชีพ 91
- ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของครอบครัวที่มีที่ดินเป็นของตนเองจำแนก
ตามจำนวนที่ดิน 92
- ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของสัตว์เลี้ยงจำแนกตามชนิด 92
- ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของพื้นที่ทำการเกษตรจำแนกตาม
ประเภทของพื้นที่ 93
- ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของรายได้ต่อปีของประชาชนในแต่ละ
ครอบครัวจำแนกตามระดับรายได้ 93

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือ การไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

บ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุน แล้วเสร็จ และได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อให้ทราบว่าการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิต กองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ หมู่บ้านกรูดนี้มาระยะหนึ่งแล้ว จึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ในประเด็น ต่อไปนี้

2.1.1 บ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 บ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้าง ศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของ บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในหมู่ บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุ เป้าหมายตาม ข้อ 2.1

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และการเกิดความ เชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านกรุดและระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ

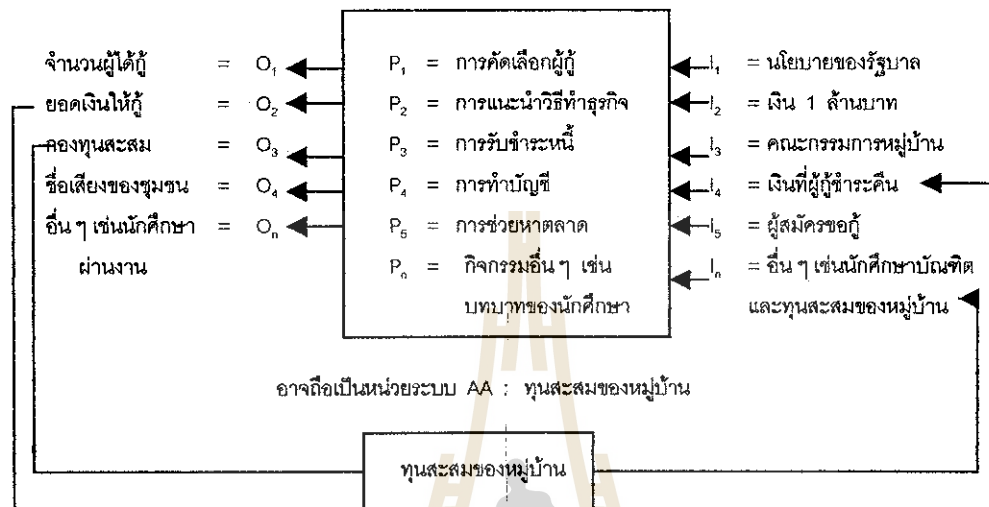
3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้ แก่ แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

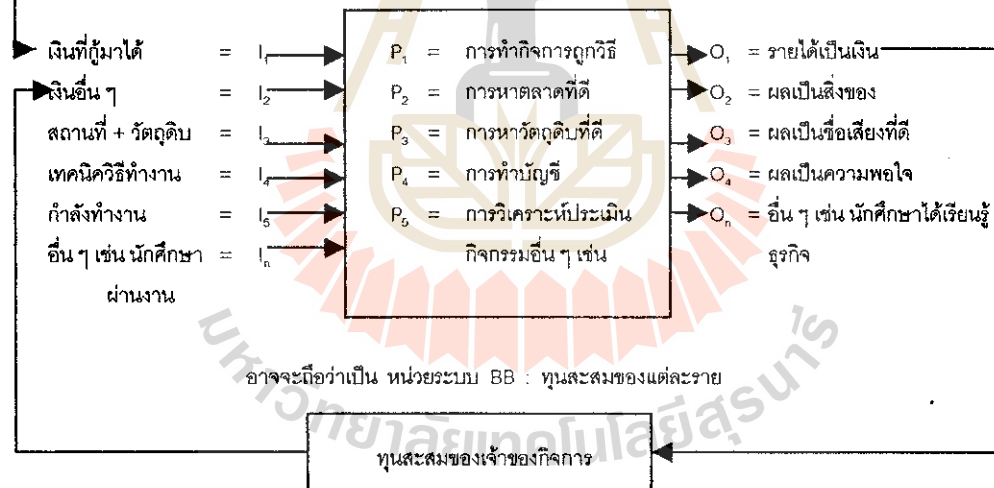
C	ย่อมาจาก	Context	คือ บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	process	คือ กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิต

เมื่อนำชิฟฟ์โมเดล มาประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วย B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้แต่ละราย ($B_1 \dots B_n$)

บริษัท (C)

แผนภาพที่ 1 การทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ในแผนภูมิกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ในแผนภูมิ และผลที่ได้ดังปรากฏในแผนภูมิ

สำหรับหน่วยระบบ B มีส่วนคล้ายกันกับระบบ A ซึ่งเป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละรายมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ การประกอบอาชีพตามโครงการที่ได้ยื่นเสนอต่อคณะกรรมการ และมี O ซึ่งก็คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

ความเกี่ยวพันของระบบ A และ B คือ หน่วยระบบของกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B ซึ่งอาจจะช่วยหาช่องทางที่จะนำสินค้าออกสู่ตลาด ช่วยหาวิธีหรือแนวทางการดำเนินงานเพื่อที่จะให้เกิดผลผลิตที่ดี และหากหน่วยระบบ B มีผลการดำเนินงานที่ดีก็จะมีเงินที่จะส่งคืนให้แก่หน่วยระบบ A

ในส่วนของบริบทในที่นี้บริบทของ A และ B เช่น ภูมิศาสตร์ และประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกองทุน

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนบ้านกรูด หมู่ที่ 11 ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุน บ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนบ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพพิโมเดลวิเคราะห์กองทุนบ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่าง ที่เป็นชุดภาคผนวก หมายเลข 1

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) เมื่อกองทุนหมู่บ้านกุด ได้รับการจัดตั้งขึ้น ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียนในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน
- 2) ได้ทราบถึงการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านกุด ว่ามีการบริหารที่เป็นระบบมีความโปร่งใส คณะกรรมการกองทุนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตน และมีความเสียสละ ให้ความร่วมมือกับกองทุนในทุก ๆ เรื่อง
- 3) ได้ทราบถึง การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง ประชาชนในหมู่บ้านกุดมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองทั้งสมาชิกกองทุน คณะกรรมการมีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันมีการแนะนำวิธีปฏิบัติงานทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้
- 4) ได้ทราบถึงการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ภายในหมู่บ้านกุด หลังจากที่มีการกู้ยืมเงินจากกองทุนไปประกอบอาชีพทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจดีขึ้น การกู้ยืมเงินนายทุนนอก ระบบลดลง
- 5) ได้ทราบถึงการมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งเมื่อมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านกุดทำให้ภายในหมู่บ้านมีความเข้มแข็งมีการประกอบอาชีพทั้งอาชีพที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในหมู่บ้านเศรษฐกิจในหมู่บ้านดีขึ้น

6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง เงินกองทุนหมู่บ้านกุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา

ซึ่งประกอบด้วยเงินจากการจัดสรร 1 ล้านบาท และเงินประเภทอื่นตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 หมวด 6 ข้อ 23(2)-(8)

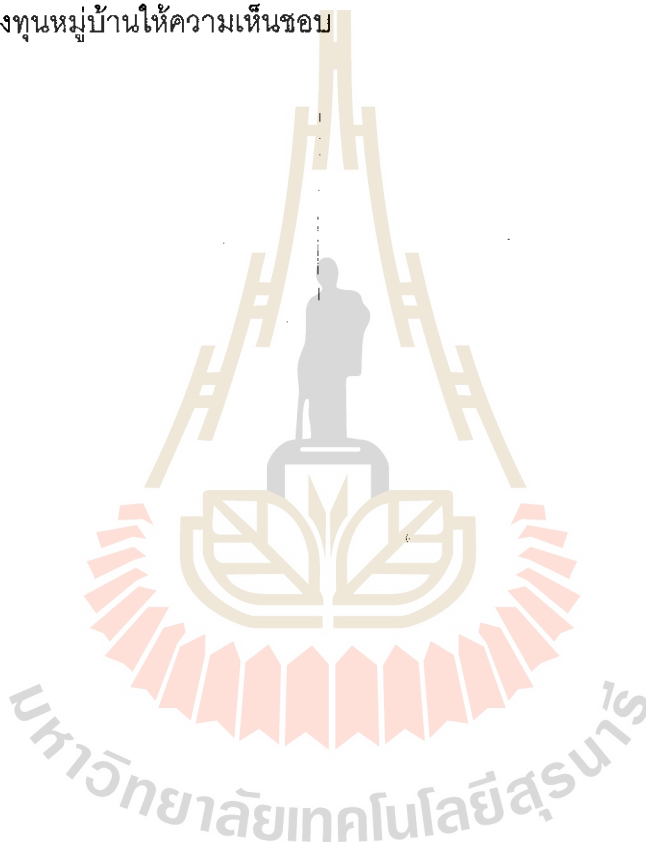
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ผู้อยู่อาศัยในบ้านกุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่สมัครและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกุด

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ผู้อยู่อาศัยในบ้านกุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.

เมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมหัวหน้าครุว์เรือนในหมู่บ้านและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบฯ ข้อ 17 จำนวน 15 คน

ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับคัดเลือกระหว่าง กรรมการกองทุนหมู่บ้านด้วยกันให้ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่นาย สุริยา แยมโคกสูง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน ออกโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านให้ความเห็นชอบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาบ้านกรูด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้าน ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพชีโมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
 - 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
 - 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
 - 9.3 ประชาคม
 - 9.4 การพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 9.5 ธุรกิจชุมชน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อ แก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน แต่ละชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

- 2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544**

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนนโยบาย และแผนงานในการจัดตั้งและบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11(8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวง อุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขาธิการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้ตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวาระหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

(10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน ให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้เบี้ยประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ และของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

(5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน

(6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

(7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

(8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

(10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประกาศ ณ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2544

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11(8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ 6 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน”

ประกาศ ณ วันที่ 27 เมษายน 2544

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
(ทักษิณ ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อ สร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา อาศัยอำนาจตามความในข้อ 10(8) แห่ง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

หมวด 1
ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง ชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ

“คณะกรรมการสนับสนุน” หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

“คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

“คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอหรือเขต

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือ คณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือ คณะกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารที่คณะกรรมการกำหนดให้บริหารจัดการกองทุน

“ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบด้วยบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เป็นต้น อยู่รวมกัน

“หัวหน้าครัวเรือน” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบ้านตามทะเบียนบ้าน

“ผู้แทนครัวเรือน” หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือนหรือบุคคลในครัวเรือน ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนมอบหมายเป็นหนังสือให้เป็นผู้แทนครัวเรือน

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับกองทุนตามแต่จะตกลงกัน โดยให้ถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม และจะถอนหรือปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพจาก

การเป็นสมาชิกตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

“เงินรับฝาก” หมายความว่า เงินรับฝากประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากเงินออมตามที่กองทุนกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุน

“ที่ประชุมสมาชิก” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ

ข้อ 4 ให้ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติรักษาการ ตามระเบียบนี้

หมวด 2

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

- (1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- (2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- (3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- (4) เชื่อมโยงกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- (5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ข้อ 6 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการดังนี้

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- (2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- (3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

(5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ข้อ 7 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน
- (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” กับธนาคาร เพื่อสำรองจ่ายและเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

ให้ธนาคารโอนเงินจาก “บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมืองตามหมวด 8 แห่งระเบียบนี้ บัญชีละหนึ่งด้านบาท ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งหนังสือจากทางคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถจัดสรรเงินให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายระยะเวลาที่ต่อได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

ข้อ 10 ในการอนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมือง ให้คณะกรรมการพิจารณาในหลักการ ดังนี้

(1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุน และการควบคุมดูแลกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนที่เป็นความพร้อมของบุคคล ด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์

ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ และความพร้อมในการบริหารจัดการกองทุน

(3) การบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนทางสังคมหรือกองทุนที่หน่วยงานทางราชการจัดตั้งขึ้น

(4) การมีระบบการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก และมีตัวชี้วัดประสิทธิผลการดำเนินกิจกรรมของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ภายใต้บังคับแห่งข้อ 11 และบทบัญญัติในหมวด 8 แห่งระเบียบนี้ เมื่อคณะกรรมการได้อนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมืองแล้ว คณะกรรมการย่อมหมดอำนาจในการบริหารจัดการเงินกองทุน และจะเข้าแทรกแซงการบริหารจัดการเงินกองทุนของคณะกรรมการกองทุนมิได้

ข้อ 11 คณะกรรมการมีอำนาจจะรับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุนชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า คณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกองทุน

หมวด 3

คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 12 ให้มีคณะกรรมการสนับสนุน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นรองประธานคนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการ เป็นอนุกรรมการ ผู้แทนจากสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนจากสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขาธิการ

ข้อ 13 คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- (2) สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่งกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
- (3) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน
- (4) ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงานโครงการของรัฐซึ่งมี วัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อให้อำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน สามารถรวม กองทุนอื่นกับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์
- (5) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด 4

คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

ข้อ 14 ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานกรรมการ และผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาธารณสุขจังหวัด แรงรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดอาจจัดตั้งศูนย์ประสานงานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะอนุกรรมการ

สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวตามวรรคแรก ประกอบด้วย ปลัด

กรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการ ผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสัมพันธ์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคนเป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 15 ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของ คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (3) สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (4) ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- (5) ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกองทุนในจังหวัด
- (6) จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ
- (7) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต เป็นประธานแล้วแต่กรณี ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนาหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณี ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนอื่น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินเก้าคน เป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการอำเภอหรือ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเขตแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอมีหน้าที่ประเมินความพร้อม สนับสนุนการเตรียม

ความพร้อม สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง สนับสนุนและติดตามการดำเนินกิจกรรมของกองทุน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด มอบหมาย

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนา การเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารการจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มหรือองค์กร ประชาชน เครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือมี ประสบการณ์ ด้านการพัฒนากองทุนหรือพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ในจำนวนตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยให้มี บทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

หมวด 5

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 16 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสิบห้าคนประกอบด้วย กรรมการซึ่งมาจากการเลือกตั้งกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ ที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนนั้นให้คณะกรรมการกองทุนออกข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

(2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์

(3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดบุกรุก

(7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรยศสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ (4)

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน

(2) ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

(3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์ชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(4) สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(5) พิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

(6) ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

(7) จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

(8) จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่ายในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุดเนื่องจาก คณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบ

ด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 20 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- (4) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- (5) มีลักษณะห้ามตามข้อ 17(4) (5) (6) และ (7)
- (6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งบุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้นำบทบัญญัติในข้อ 19 วรคสาม มาใช้บังคับกับกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (2) และ (3)

ข้อ 21 ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เภรัณุกองทุน และเลขานุการกองทุน

ข้อ 22 การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน

ในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

กรรมการกองทุนผู้ใดมีส่วนได้ส่วนเสียเป็นส่วนตัวในเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

หมวด 6

กองทุนและสมาชิกกองทุน

ข้อ 23 กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค้ำหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 24 สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

การรับสมัครสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการที่กองทุนกำหนด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นหลัก

ข้อ 25 คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน

ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 26 ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในกำหนด ระยะเวลาสิบห้าวัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เพื่อพิจารณาผลการ

ดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนและรับรองคณะกรรมการกองทุนที่ได้รับเลือกใหม่

วิธีการในการเรียกประชุมให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 27 นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุน อาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 28 ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนตนก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วັນนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังถ้ามิใช่การประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ 29 สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงในการออกเสียงลงคะแนน

ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

หมวด 7

การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 30 สมาชิกตามข้อ 18(3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ 32 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติกู้ยืมตามคำขอตังหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเป็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 33 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 34 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณ และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการ กองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กอง

ทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

หมวด 8

การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ข้อ 38 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการกองทุนต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหาร จัดการการเงิน และการพัสดุ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของสมาชิกเป็นหลัก

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่เห็นสมควรให้เป็นผู้ตรวจสอบกองทุน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนและการดำเนินงานของ คณะกรรมการกองทุนได้ตามที่เห็นสมควร ในการนี้ให้คณะกรรมการกองทุนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกองทุน

ข้อ 39 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานการเงินตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

และส่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของทุกปี

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุน เพื่อทำหน้าที่ประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุนโดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่าย ดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด และให้ทำบันทึก รายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการกองทุน พร้อมทั้งจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อสมาชิกและ สาธารณชน

ข้อ 40 การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีหากปรากฏว่าปีใดมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

หมวด 9

บทเฉพาะกาล

ข้อ 41 ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการ กองทุนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 17 โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้ คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ผู้มาประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้าประชุมแทนได้

เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกเสร็จ ให้ผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้านตลอดจนคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอสนับสนุนให้การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามมติของเวทีชาวบ้าน

ในส่วนของชุมชนเมืองให้ประธานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ทำ หน้าที่แทนผู้ใหญ่บ้านตามวรรคแรก

ข้อ 42 เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนตามข้อ 41 เข้าดำรงตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด

ให้นำบทบัญญัติในข้อ 19 วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ข้อ 43 คณะกรรมการกองทุนตามข้อ 41 ต้องดำเนินการยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุนต่อ

คณะกรรมการหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ และเปิดบัญชีเงินฝากของคณะกรรมการกองทุนให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันหลังจากได้รับเลือกตั้ง

ข้อ 44 ให้คณะกรรมการกองทุนตามข้อ 41 เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อบัญชี "กองทุนหมู่บ้าน (ชื่อบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....)" ไว้กับธนาคาร เพื่อรับโอนเงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ

ข้อ 45 ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินการตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

ลงนาม สุวิทย์ คุณกิตติ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ลงวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 10 (8) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 16 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

"ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกิน สิบห้า คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ซึ่งมาจากการ คัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มี ประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17"

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความในข้อ 14 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

"ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนใน หมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการชี้แจง ทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อม และ ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 17 โดยมี คณะอนุกรรมการ สันนิษฐานระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วย ความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม"

ประกาศ ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

ลงนาม สุวิทย์ คุณกิตติ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ลงวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2544 ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 10 (8) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง ชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2544"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกบทนิยาม คำว่า “กองทุน” ในข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองแล้วแต่กรณีตามระเบียบนี้”

ข้อ 4 ให้ยกเลิกบทนิยาม คำว่า “ผู้แทนครัวเรือน” ในข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความในข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ข้อ 3 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิก จากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน เป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17

การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนนั้น ควรคำนึงถึงจำนวนกรรมการชายและหญิง ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนนั้น ให้คณะกรรมการกองทุนออก ระเบียบข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงหลักศาสนา วัฒนธรรม และ จารีตประเพณี ของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง”

ข้อ 6 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็นข้อ 18 ทวิ

“ข้อ 18 ทวิ ในกรณีกองทุนใดไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการกองทุน หมู่ บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เนื่องจากโดยสภาพข้อเท็จจริงสุดวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้คณะ กรรมการกองทุนรายงานปัญหาและเสนอระเบียบปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาต่อ คณะอนุกรรมการ สันนิษฐานระดับจังหวัดเพื่อพิจารณา

กรณีที่คณะอนุกรรมการสันนิษฐานระดับจังหวัดมีมติเห็นชอบกับระเบียบปฏิบัติที่ คณะ กรรมการกองทุนเสนอตามวรรคแรก ให้คณะอนุกรรมการสันนิษฐานระดับจังหวัดเสนอต่อคณะ

กรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบและใช้เป็นระเบียบปฏิบัติสำหรับกองทุนนั้นเป็นรายกรณี

ในกรณีที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีมติไม่เห็นชอบกับระเบียบปฏิบัติที่คณะกรรมการกองทุนเสนอตามวรรคแรก ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดเรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนนั้นภายในระยะเวลาสามสิบวัน เพื่อแจ้งผลการพิจารณาและร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันประชุมนัดแรก

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดรายงานผลการประชุมตามวรรคสามให้ คณะกรรมการพิจารณาภายในระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ครบเวลาตามวรรคสาม และให้คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด”

ข้อ 7 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ เป็น ข้อ 37 ทวิ

“ข้อ 37 ทวิ กรณีที่บทบัญญัติตามความในหมวดนี้ขัดหรือแย้งกับหลักศาสนาของสมาชิกของกองทุน ให้คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบในการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุน และการกำหนดผลตอบแทนใช้คืนกองทุน ให้สอดคล้องกับหลักศาสนาของสมาชิกนั้นได้”

ข้อ 8 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ เป็น ข้อ 45 ทวิ

“ข้อ 45 ทวิ ในระยะเริ่มแรก หากประธานกรรมการยังมิได้แต่งตั้งผู้แทน คณะกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดตามข้อ 14 ให้ คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดสามารถดำเนินการประชุมได้โดยให้ถือว่าครบ องค์ประชุมตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 15 ได้”

ประกาศ ณ วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2544

ลงนาม สุวิทย์ คุณกิตติ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ลงวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 10 (8) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “บัญชีกองทุนหมู่บ้าน” และคำว่า “บัญชีเงินสะสม” ในข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

“บัญชีกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อกองทุน หมู่บ้าน(ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง) หรือ บัญชีที่ 2 ซึ่งกองทุนเปิดไว้รองรับเงินจัดสรรจากรัฐบาล

“บัญชีเงินสะสม” หมายความว่า บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อ กองทุนหมู่บ้าน (ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง) หรือ บัญชีที่ 2 ซึ่งกองทุนเปิดไว้รองรับเงินฝากประเภทอื่นนอกเหนือจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความในข้อ 14 วรรคแรก แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 14 ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานกรรมการ ผลผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คลังจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด แรงรัดพัฒนาชนบท จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชน จำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการและพัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ”

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความในข้อ 15 วรรคสอง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต เป็นประธานแล้วแต่กรณี ปลัดเทศบาล หรือ ปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนาหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณี คลังจังหวัด ณ อำเภอ หรือหัวหน้าฝ่ายคลังแล้วแต่กรณี ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนอื่น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินเก้าคน เป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการอำเภอหรือ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเขตแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ”

ข้อ 6 ให้ยกเลิกความในข้อ 18 ทวิ แห่งระเบียบคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีกองทุนใดไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เนื่องจากสภาพข้อเท็จจริงสุวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้คณะกรรมการกองทุนรายงานปัญหาและเสนอระเบียบปฏิบัติแก้ไขปัญหาคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอพิจารณา และนำเสนอคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้เป็นรายกรณีต่อไป”

ข้อ 7 ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 31 วรรคสาม

ข้อ 8 ให้เพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อ 31 ทวิ

“ภายใต้บังคับแห่งข้อ 31 ทวิ การอนุมัติเงินกู้ หรือ เงินยืมฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง จำนวนไม่เกินสองหมื่นบาท จากเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล หรือ บัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) ไปใช้เพื่อการฉุกเฉิน หรือ จำเป็นเร่งด่วน โดยกองทุนหมู่บ้านสามารถเบิกเงินฉุกเฉิน จากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) มาเก็บรักษาไว้เป็นเงินสด ตามระเบียบข้อบังคับ หรือ ข้อกำหนดของกองทุน โดยวงเงินสดที่เก็บรักษาประจำวัน จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม ซึ่งมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด”

ข้อ 9 ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้ เป็น 34 ทวิ

“ข้อ 34 ทวิ ให้คณะกรรมการกองทุนเก็บรักษา หรือ เบิกจ่ายดอกเบี้ย หรือ เงินตอบแทนจากผลกำไร ตามเงื่อนไขและวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ดอกเบี้ย และเงินตอบแทนจากผลกำไร ที่เกิดขึ้นจากการนำเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) ไปให้สมาชิกกู้ หรือ ยืมไปลงทุน หรือ เพื่อการฉุกเฉินจะต้องนำเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1)

(2) ให้ กองทุน จัดทำงบดุล และงบกำไรขาดทุน ทุกหกเดือน เพื่อจำได้รับทราบผลประโยชน์ของการลงทุนโดยรวม

(3) ให้เบิกจ่ายดอกเบี้ย หรือ เงินตอบแทนผลกำไรสะสมที่เกิดขึ้นมาใช้จ่าย หรือ นำไปใช้จ่าย และจัดสรร ตามเงื่อนไข หรือ ระเบียบที่แต่ละกองทุนได้กำหนดขึ้น

(4) ให้คณะกรรมการกองทุนทำหลักฐานการเบิกถอนดอกเบี้ย หรือ เงินตอบแทนจากผลกำไรจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการเบิกถอน พร้อมหลักฐานแล้วปิดประกาศให้สมาชิกกองทุนได้รับทราบ และตรวจสอบ ณ ที่ทำการกองทุน"

ข้อ 10 ให้ยกเลิกความในข้อ 35 แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

" ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืม ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือ เงินยืม พร้อมตอบแทนผลกำไร ให้ผู้กู้ชำระให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) สมาชิกที่ประสงค์จะชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืมทุกประเภท ต้องไปติดต่อขอชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืมทุกประเภท กับคณะกรรมการกองทุน เพื่อตรวจสอบเงินงวด (เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือ เงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร) ที่จะต้องส่งชำระคืน

คณะกรรมการกองทุนจัดทำหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืมทุกประเภท ของสมาชิกให้กับสมาชิก จำนวน สาม ฉบับ

สมาชิก นำเงิน (เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือ เงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร) ไปฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์ของสมาชิก พร้อมทั้งทำหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) มอบไว้กับธนาคาร เพื่อให้ธนาคารถอนเงินจำนวนดังกล่าว

ธนาคารถอนเงิน ตามยอดเงิน ซึ่งระบุไว้ในหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) แล้วนำฝากเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1)

เมื่อธนาคารรับเงิน และหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) จากสมาชิกกองทุนแล้ว ให้มอบหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืม (ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2) ให้กับสมาชิก

เพื่อให้สมาชิกนำไปเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ และนำไปมอบให้คณะกรรมการ กองทุนตามระเบียบ หรือ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านหนึ่งฉบับ เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชี หรือ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่วนอีกหนึ่งฉบับ (ฉบับที่ 3) ให้ธนาคารจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน หรือ

(2) กองทุน จัดประชุมโดยมีสมาชิกกองทุนเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เพื่อพิจารณาเลือก หรือ มอบหมายให้กรรมการกองทุนตามจำนวนที่เหมาะสมเป็นผู้รวบรวมและรับชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืมทุกประเภท

สมาชิกที่ประสงค์จะชำระหนี้ หรือ เงินยืมทุกประเภท ต้องไปติดต่อขอชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือ เงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร กับกรรมการกองทุน

กรรมการกองทุนตามวรรคหนึ่ง รับชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือ เงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร จากสมาชิก พร้อมออกใบเสร็จรับเงิน เพื่อเป็นหลักฐาน แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อ และรายละเอียดของจำนวนเงินที่รับชำระคืนจากสมาชิกส่งมอบให้ธนาคาร

เมื่อธนาคารรับเงิน และ รายละเอียดตามวรรคสาม จากกรรมการกองทุน ให้ธนาคารนำเงินฝากเข้าบัญชีของผู้กู้ หรือ ผู้ยืมเป็นรายตัว แล้วให้ถอนเงินตามจำนวนที่นำฝากเข้าบัญชี รายตัวของผู้กู้ หรือ ผู้ยืม เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1)"

ข้อ 11 ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อ 41 ทวิ

"ข้อ 41 ทวิ หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองที่ยังไม่สามารถจัดประชุมเพื่อเปิดเวทีชาวบ้าน ในการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 41 ให้อนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

(1) สํารวจจำนวนครัวเรือนของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่อยู่อาศัยจริงว่าเป็นจำนวนเท่าใด และเมื่อทราบจำนวนตามข้อเท็จจริง ให้ใช้จำนวนครัวเรือนตามข้อเท็จจริงเป็นฐานในการคิดคำนวณจำนวนของสามในสี่ของครัวเรือน

(2) เมื่อสำรวจข้อเท็จจริงของครัวเรือนแล้ว ให้จัดประชุมเพื่อเปิดเวทีชาวบ้าน และดำเนินการจัดประชุมครั้งแรก มีจำนวนผู้แทนครัวเรือนมาไม่ครบสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมด ให้ดำเนินการจัดประชุมเป็นครั้งที่สอง อีกครั้งหนึ่ง และเมื่อจัดประชุมเป็นครั้งที่สองแล้ว จำนวนผู้แทนครัวเรือนยังไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

- . ทำการสำรวจความจำนงของผู้แทนครัวเรือนเป็นรายครัวเรือนว่าจะมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมประชุมเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านหรือไม่
- . เมื่อดำเนินการสำรวจความจำนงของผู้แทนครัวเรือนเสร็จสิ้นแล้ว ให้ดำเนินการประชุม เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านเป็นครั้งที่สาม โดยเรียกประชุมเฉพาะผู้แทน

ครัวเรือนที่มีความจำนงเข้าร่วมประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมครั้งที่สาม จะต้องไม่น้อยกว่าการประชุมทั้งสองครั้งที่ผ่านมา และจะต้องมีผู้แทนครัวเรือนที่แสดงความจำนงเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่

(3) หลังจากที่ได้ดำเนินการประชุมครั้งที่สามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้อนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ รวบรวมเอกสารอันประกอบไปด้วย

- . บัญชีรายชื่อความจำนงของผู้แทนครัวเรือน
- . สำเนาบันทึกรายงานการประชุมเวทีชาวบ้าน
- . แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.1)

จัดส่งให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบว่าเห็นสมควรให้ถือเป็นการจัดเวทีชาวบ้านโดยสมบูรณ์หรือไม่ และเมื่อคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีมติเห็นชอบ ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เสนอต่คณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบเป็นรายกรณี ต่อไป”

ประกาศ ณ วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ลงนาม สุวิทย์ คุณกิตติ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3 การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องม้ครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะ

กรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 ดังนี้

- (1) เป็นผู้ที่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- (6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- (7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กฤษฎะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุกจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
- (8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- (9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

- สร้างจิตสำนึกร่วมกันของชาวบ้าน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการ

- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทาง การบริหาร จัดการกองทุนของตนเอง
- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการดำเนินการ และบริหารงานจัดการ กองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผล ประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2) เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

จัดเวทีชาวบ้าน มีองค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน จำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ทั้งนี้หมายถึง มีจำนวน เท่ากันหรือใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับเวทีชาวบ้านที่เกี่ยวกับจำนวนและวิธีการเลือกสรรคณะกรรมการ กองทุน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ชาวบ้านร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการกองทุน เพื่อบริหารกองทุน

- เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
- เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงินและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ
- ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
- ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

- ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
- ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

3) จัดทำระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และประชาชน

ร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน(กตিকা) กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

- ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด คือ

- 1) วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
- 2) ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ยืมไม่เกินหนึ่งปี

- ประเด็นอื่น ๆ คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนด

4) การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน (กตিকা) และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกากำหนดไว้ เช่น

- การรับสมาชิก
- การระดมทุน
- การจัดทำบัญชี
- การจัดระบบตรวจสอบ
- การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบ
- อื่น ๆ

5) การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจาก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จาก คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบข้อบังคับของกองทุน

- เปิดบัญชีกับธนาคาร

2) การประเมินความพร้อมกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน
- การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

3) รับจัดสรรเงิน

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรรต่อไป

5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกรุด มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง
2. วัตถุประสงค์
3. แหล่งที่มาของกองทุน
4. คุณสมบัติของสมาชิก
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
6. การพ้นจากการเป็นสมาชิก
7. อัตราดอกเบี้ย
8. การจัดสรรกำไรสุทธิ

ข้อ 1. ที่ตั้งของกองทุน เลขที่ 167 หมู่ที่ 11 ต. จอหอ อ.เมือง จ. นครราชสีมา

30310

ข้อ 2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เพื่อกอบกู้บ้านเมืองในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

- (2) เพื่อช่วยเหลือชุมชนให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว
- (3) เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- (4) เพื่อนำวัสดุจากท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- (5) เพื่อนำดอกผลมาจัดทำเป็นกองทุนสวัสดิการ
- (6) เพื่อให้เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือกันในกลุ่ม

ข้อ 3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินกู้ยืม
- (3) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติด

พันอื่นใด

ข้อ 4. คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นผู้ที่ทำนาก หรือ อาศัยอยู่ในบ้านกรุดเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และมีตัวตนอยู่ในบ้านกรุดจริง
- (2) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (3) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (4) มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
- (5) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรม

กรรม

- (6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (7) มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นไม่เกิน 5 หุ้น

ข้อ 5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- (1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- (2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 9 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้ปีละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กร

ชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

(3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

ข้อ 6 สมาชิกขาดหรือพ้นสมาชิกภาพ จากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม
- (5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- (6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในการสมัครเป็นสมาชิก
- (7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้
- (8) มีลักษณะ และหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 9

ข้อ 7 อัตราดอกเบี้ย

- (1) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 10 บาทต่อปี ยกเว้นเงินกู้ตาม 32(5) ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย
- (2) อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ร้อยละ 5 ต่อปี
- (3) หากกู้แล้วเมื่อครบกำหนดไม่ชำระคืนคณะกรรมการจะปรับร้อยละ 0.20 บาทต่อวัน

ข้อ 8 การจัดสรรกำไรสุทธิ

- (1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ 20
- (2) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละ 50
- (3) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ในอัตราร้อยละ 10
- (4) เป็นทุนการศึกษาและอาหารกลางวันในอัตรา ร้อยละ 5
- (5) เป็นทุนเพื่อบำรุงศาสนาในอัตราร้อยละ 5
- (6) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์และกิจกรรมในหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละ 5
- (7) เป็นทุนเพื่อคนชรา ผู้ด้อยโอกาสในอัตราร้อยละ 5

6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการ กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ประวัติและอุปนิสัย เป็นคนซื่อสัตย์ รักษาคำพูด ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจทำมาหากิน อดทน ไม่เคยโกงเงินคนอื่น ไม่เสเพล ไม่เคยมีประวัติเสียหายทางการเงิน มีความรู้และมี ประสบการณ์ในธุรกิจที่ทำ

2. หลักประกัน บุคคลที่จะค้ำประกันควรมีฐานะทางการเงินดีพอที่สามารถชำระหนี้ แทนได้หรือต้องเป็นที่มีความรับผิดชอบ น่าเชื่อถือ หรือถ้าเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันก็ต้องมีสภาพ คล่องสูงคือสามารถขายได้ง่ายและรวดเร็ว และควรกำหนดว่าจะให้ผู้กู้ได้ก็เปอร์เซ็นต์ของราคา ประเมินหลักทรัพย์ เพื่อให้มีส่วนต่างสำหรับดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นหากต้องมีการบังคับเอาทรัพย์สินที่ เป็นหลักประกันเพื่อชำระหนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่กว่ากว่าจะบังคับเอาเงินจากทรัพย์สินที่เป็นประกัน ภาระหนี้ก็เกินมูลค่าหลักประกันแล้ว

3. ความสามารถในการชำระหนี้

3.1 ความสามารถในการชำระหนี้พิจารณาจากรายได้ การกู้เงินไปลงทุนควร ประเมินการรายได้/รายจ่าย แต่ละเดือนจะเหลือเท่าใด และพอเพียงที่จะชำระหนี้ได้ไหม หากไม่ พอ ก็ต้องลดจำนวนเงินให้กู้ลง แต่ก็มีข้อพึงระวังคือ หากอนุมัติกู้ไปแล้วผู้ขอกู้ได้เงินไม่พอเพียงและ ต้องไปกู้นอกระบบมาใช้ หรือกู้เงินจากที่อื่นมาใช้ ก็อาจจะชำระหนี้กองทุนไม่ได้เช่นกัน กรณีเช่นนี้ การปฏิเสธการให้กู้ก็อาจเป็นทางเลือกที่ดีกว่า

3.2 ภาวะตลาดสำหรับการค้าที่จะทำต้องพิจารณาว่าสินค้าหรือธุรกิจที่จะทำนั้นมี ตลาดรองรับหรือไม่ คือสามารถขายได้ไหมและผู้ขอกู้จะขายอย่างไรหรือราคาขายเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วเป็นอย่างไร

3.3 มีปัญหาในการหาวัตถุดิบมาผลิตหรือไม่

3.4 ทำเลที่ตั้งของกิจการเป็นอย่างไร มีปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อม หรืออยู่ใกล้แหล่ง วัตถุดิบ หรือใกล้แหล่งสินค้าที่จะขาย หรือสะดวกต่อผู้ซื้อหรือไม่

4. เงินทุนของผู้ขอกู้ ผู้ขอกู้ควรมีเงินลงทุนของตนเองจำนวนหนึ่ง ที่เตรียมสะสมไว้ สำหรับประกอบธุรกิจในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเงินลงทุนทั้งหมดที่ต้องใช้ในธุรกิจ เพราะหาก ใช้เงินทุนของตนเองน้อยแต่ขอกู้มาก ผู้ขอกู้ต้องมีการผ่อนชำระหนี้สูง ทำให้เกิดหนี้มีปัญหา

ธุรกิจของตนเองอย่างหนึ่ง และมีความตั้งใจจริงที่จะประกอบธุรกิจของตนให้ประสบความสำเร็จ

5. เหตุการณ์ที่ไม่อาจควบคุมได้ ความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ในปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่อยู่ประกอบการไม่อาจควบคุมได้ เช่น ปัญหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีราคาสูงขึ้นเพราะขาดแคลน ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ทำให้กำลังซื้อลดลง ปัญหาสินค้าล้นตลาดเพราะผู้ผลิตมากเกินไป ปัญหาสภาพดินฟ้าอากาศที่มีผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกร ในกรณีที่เห็นว่าอาจมีบางปัจจัยก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจหรือการค้าของผู้กู้ และอาจส่งผลต่อการชำระหนี้ก็ต้องพิจารณาว่าจะให้กู้หรือไม่

กรณีกองทุนหมู่บ้านกุด มีเกณฑ์สำหรับพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

1. ประวัติและอุปนิสัยของผู้กู้
2. วงเงินกู้
3. วัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินงาน
4. ประมาณการรายรับรายจ่าย
5. หลักประกัน (บุคคลค้ำประกัน หรือหลักทรัพย์)

7 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชิพฟ์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชิพฟ์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชิพฟ์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2544 : 221 – 234] ดังนี้

1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจที่เหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ ประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น

หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น

3) การประเมินกระบวนการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้

ตอนที่วางไว้

- เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- เพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่าง คือ

- 1) การกำหนดนักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
- 2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
- 3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินโครงการและบุคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเอง
- 4) การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

4) การประเมินผลผลิต เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีควมจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบชีพชีโมเดล ดังกล่าวมาแล้ว

8 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ให้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

การศึกษาแบบใช้ชุมชนท้องถิ่น เป็นกรณีศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้น หลักสูตรดัง

กล่าวจะเน้นภาคปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม แบบผสมผสาน ความรู้สากลที่เป็นทฤษฎีกับความรู้ท้องถิ่นที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม ดังนี้

1. ประเมินบริบท (Context Evaluation) มีกิจกรรมดังนี้

1.1 ผู้ทำสารนิพนธ์เก็บข้อมูลบริบทชุมชนจากแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ (แบบ บร 1) และนำมาเสนอให้ราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชน ตรวจสอบเพื่อหาความถูกต้อง

1.2 จัดเวทีชาวบ้านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน ค้นหาดีที่ภูมิใจ ปัจจัยที่ภูมิใจ ความฝัน ความต้องการในอนาคต (กระบวนการ AIC หรือ FSC) และสรุปศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของชุมชน โดยใช้เวทีประชาชนจนได้แผนแม่บทชุมชนหมู่บ้าน

1.3 เก็บข้อมูลตามแบบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน เป็นแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ (แบบ บร 2) โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนครอบครัวที่มีในชุมชนหมู่บ้านเป้าหมาย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสาร

1.4 ผู้ทำสารนิพนธ์นำข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนที่เก็บได้มาสรุปเก็บไว้เป็นข้อมูลการประเมินก่อนเริ่มโครงการ เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เก็บหลังจากได้ดำเนินการแล้ว

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation)

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรทุนทางสังคมที่มีอยู่แล้วว่าจะช่วยให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) มีกิจกรรมดังนี้

เป็นการประเมินเพื่อบันทึกภาวะเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐานและค้นหาข้อบกพร่องของโครงการ เช่น ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป อีกทั้งมีข้อมูลเสนอแนะองค์กรหรือบุคคลที่ได้เงินกู้จากกองทุน ให้สามารถนำเงินกู้ดังกล่าวมาดำเนินงานพัฒนาอาชีพ กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการตั้งวงเสวนา เวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มและระหว่างหมู่บ้านตำบล ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งประชาชนและผู้ทำสารนิพนธ์

4. การประเมินผลที่เกิดขึ้น (Product Evaluation)

เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการทำโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

รวม มีการประชุมสรุปบทเรียนโดยสมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อค้นหา จุดเด่นจุดด้อย ในการบริหารจัดการกองทุน และการนำเงินจากกองทุนไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิก เขียน รายงานผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในลักษณะสารนิพนธ์

9 หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

1) แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การพัฒนาสังคมที่ทำกันอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นเวลานาน ก่อให้เกิด บทเรียนที่สำคัญสำหรับนักพัฒนาว่า ความพยายามในการแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลงชุมชน โดยการหยิบยื่นความปรารถนาดี เมตตาจิต และทรัพยากรอื่นใดจากคนภายนอกชุมชนเพียงลำพัง นั้น ไม่เคยประสบความสำเร็จที่ยั่งยืนถาวรได้เลย แต่ในทางตรงกันข้ามการพัฒนาในแนวดังกล่าว กลับไม่ได้ทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์เท่าที่ควร แต่ทำให้ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา กลับต้องพึ่งพาคนและทรัพยากรภายนอกชุมชนมากขึ้น และบ่อยครั้งที่การพัฒนาก่อให้เกิดปัญหาสังคม ติดตามานานับประการ ทั้งที่มีการวางแผนในการให้ความช่วยเหลือตามโครงการต่าง ๆ เป็นอย่าง ดี เช่น ส่งผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างแท้จริงเข้าไปศึกษาปัญหา ศึกษาชุมชน และเสนอแนวคิดที่ยอดเยียมโดยจัดสรรเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าจำนวนมหาศาล แต่ ผลกลับไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

นักวิชาการด้านการพัฒนาจำนวนมากให้ความเห็นว่าการพัฒนาในแนวเก่าที่ทุ่มเท ความช่วยเหลือทั้งด้านบุคลากร วิชาการ และทรัพยากรจากภายนอกเข้าไปเพียงฝ่ายเดียวนั้นไม่ เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้ เพราะการแก้ไขปัญหและการพัฒนาชุมชนจะบังเกิดผลเมื่อมีการเรียนรู้ร่วมกันจากการกระทำของทั้งนักพัฒนาและประชาชน ที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ โดยมีประชาชนเป็นผู้กระทำ (Actor) ในการพัฒนามิใช่เป้าหมายหรือผู้ถูก กระทำในกระบวนการดังกล่าว การเรียนรู้ร่วมกันผ่านการดำเนินงานพัฒนาจะก่อให้เกิด "ปัญญา" และ "พลัง" ในการก้าวผ่านความยากลำบากในการแก้ไขปัญหและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ในชุมชนได้อย่างมั่นคง ในการพัฒนายุคปัจจุบัน จึงได้มีการกล่าวถึงการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม มากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นกระแสหลักของการพัฒนาสังคมของทุกประเทศ

2. รูปแบบการมีส่วนร่วม

1) การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่ เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้อยอำนาจกว่าหรือมีทรัพยากรหรือ

ความรู้ด้วยกว่า เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบาย ลงมาว่าต้องการอะไร โดยที่รัฐไม่รู้จักความต้องการของชาวบ้าน ดังนั้นการมีส่วนร่วมก็เพียงแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนเท่านั้น

3) การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหา ความต้องการ การตัดสินใจในแนวทางการแก้ปัญหา และความเท่าเทียมกันของทุกฝ่าย

3. เทคนิคการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

1) เทคนิคการประชุมแบบ A-I-C (Appreciation – Influence – Control) มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ (Appreciation หรือ A หรือ I) คือ ขั้นตอนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการทำให้ทุกคนให้การยอมรับและชื่นชมคนอื่นโดยไม่รู้สึกหรือแสดงการต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์ ขั้นตอนนี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนแสดงความคิดเห็น รับฟังและหาข้อสรุปร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence หรือ I) คือ การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แต่ละคนมีอยู่ มาช่วยกันกำหนดวิธีการสำคัญหรือยุทธศาสตร์ที่จะทำให้บรรลุ วิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วมของกลุ่มได้อย่างดีที่สุด ในขั้นนี้ทุกคนมีโอกาสทัดเทียมกันที่จะให้ข้อคิดเห็นว่า วิธีการสำคัญที่สุดที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วมนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง ดังนั้นในขั้นตอนนี้เป็นการหาแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและหาสาเหตุเพื่อจัดลำดับความสำคัญตามความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control หรือ C) คือ การนำวิธีการสำคัญมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการอย่างละเอียดว่า ทำอะไร มีหลักการและเหตุผลอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไร ใครรับผิดชอบเป็นหลัก ใครต้องให้ความร่วมมือ จะต้องใช้งบประมาณค่าให้จ่ายเท่าไร จากแหล่งใด จะมีรายได้จากการดำเนินการดังกล่าวหรือไม่ ถ้ามีจะประมาณเท่าไร และรายละเอียดอื่นๆ ตามที่ควรระบุไว้

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน

1. ความหมายของความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน คือ ชุมชนที่มีศักยภาพ มีความรัก ความสามัคคี จงรักภักดี ชุมชน ทุกคนใฝ่เรียนรู้ มุ่งพัฒนาตนเอง ให้มีพลังความคิดพลังสติปัญญา เพื่อการพึ่งตนเองในทุก

ด้าน รู้จักวางแผนจัดการทรัพยากรแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทุกคนมุ่งหวังประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ชุมชนมีเสถียรภาพ มีสันติสุข และมีคุณธรรมนำชีวิต

2. ลักษณะชุมชนเข้มแข็ง

- 1) สมาชิกชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
- 2) สมาชิกชุมชนมีจิตสำนึกการพึ่งตนเอง เอื้ออาทร รักและห่วงใยซึ่งกันและกัน อีกทั้งพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชน
- 3) สมาชิกชุมชนเลือกกำหนดผู้นำชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้แทนชุมชนที่หลากหลายด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 4) มีกระบวนการชุมชนที่มีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีของชุมชนซึ่งขับเคลื่อนโดยผู้นำองค์กรชุมชนในลักษณะเปิดกว้าง โปร่งใสและมีการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้สำหรับสมาชิกทั้งหมด
- 5) สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วม ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการของชุมชน
- 6) สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน
- 7) มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วย การพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชน ที่มุ่งการพึ่งตนเองเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คนและหวังผลการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 8) การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุดไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป
- 9) มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้าน / ชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการและอื่น ๆ ในลักษณะการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียม

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชุมชน

- 1) การจัดองค์กรและการบริหารจัดการ
 - การจัดองค์กรและการแบ่งบทบาทหน้าที่
 - การบริหารจัดการทรัพยากรและกระบวนการแผนประสานความร่วมมือ
- 2) อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วม
 - วิสัยทัศน์ร่วมมุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดี

- เพื่อในศักยภาพของคนในชุมชน
 - มีสำนึกความเป็นชุมชนและรู้จักแบ่งปัน
 - พยายามพัฒนาธรรมที่สามารถเชื่อมโยงคนในชุมชนได้
- 3) ทุน
- ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและสำนึกเพื่อส่วนร่วม
 - เงิน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
 - ภูมิปัญญาพื้นบ้านผสมผสานกับความรู้และประสบการณ์
 - ทรัพยากรธรรมชาติ
- 4) กิจกรรมที่ต่อเนื่อง
- ขยายกิจกรรมและสมาชิก
 - เกิดการริเริ่มโครงการใหม่ ๆ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
 - ถ่ายทอดแก่คนรุ่นถัดไปเพื่อรับช่วงต่อ
- 5) สิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง
- สิทธิในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น
 - อำนาจในการกำหนดยุทธศาสตร์ของชุมชนและต่อรองกับภาครัฐหรือทุน
- 6) เครือข่ายความร่วมมือ
- มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรม / องค์กร
 - เกิดความร่วมมือเพื่อกิจกรรมสาธารณะและมีอำนาจต่อรอง
 - เกิดการติดต่อสื่อสารแนวราบ (เป็นสาธารณะ)
- 7) การยอมรับจากสังคมภายนอก
- เกิดการยอมรับขององค์กรภายนอก
 - ชุมชนเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองพร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ชุมชนอื่น
4. กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง 4 ขั้นตอน
- ขั้นที่ 1 พัฒนาทรัพยากรบุคคล
- เตรียมคน ผู้นำ
 - ประชาชน
 - คุณภาพ คู่กับคุณธรรม
 - มีกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ขั้นที่ 2
- การกำหนดประเด็นปัญหาของชุมชนและการพัฒนาทางเลือกเพื่อดำเนินกิจ

กรรม

- จัดเวทีประชาคม ร่วมกันคว่ำ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม ร่วมวางแผน ร่วมประเมินผล ร่วมหาผู้นำ
- รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้แก่ รู้ก่อน รู้เก็บ
- เลือกกิจกรรมแบบองค์รวม

ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน

- ลักษณะเป็นแนวราบ
- มีเป้าหมายร่วมกัน
- ร่วมพลังกัน
- จัดการร่วมกัน
- สรุปร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ขยายเครือข่ายความร่วมมือ

- ประสานงาน
- แลกเปลี่ยน
- เรียนรู้
- สร้างกระบวนการการร่วมในนโยบาย

9.3 ประชาคม

1. ความหมายของประชาคม

ประชาคมเป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตนเอง เช่น การแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสั่ง สมาชิกที่มารวมกันมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และศีลธรรมอันดีของสังคม ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยกัน มีความรัก ความเอื้ออาทร ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกสำนึกในความเป็นเจ้าของชุมชน คำว่าประชาคมนี้นี้มีท่านผู้รู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ประชาสังคม” ซึ่งก็อยู่ในความหมายคล้ายคลึงกัน

2. องค์ประกอบของประชาคม

ประชาคมเกิดเมื่อสมาชิกของชุมชนซึ่งมีความเข้าใจ เรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของพลเมือง ซึ่งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในระบบประชาธิปไตย ทำให้เกิดความคิด

ความตระหนัก ถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาหรือจะเป็นความเดือดร้อนของชุมชน ทั้งที่ใกล้ตัวหรือเป็นเรื่องอนาคต หรือเป็นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ที่จะให้มีขึ้นในชุมชน เพื่อประโยชน์ของชุมชนโดยรวม สมาชิกของชุมชนก็จะรวมตัวกันเพื่อช่วยคิด ช่วยทำในรูปแบบของประชาคม

ประชาคมเป็นของสมาชิกในชุมชนทุกคน เช่น ชาวบ้าน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. กรรมการหมู่บ้าน หมอ ผู้นำศาสนา ครู นักกฎหมาย พระ เยาวชน แม่บ้าน มัคคทายก ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน หรือแม้แต่ผู้ที่อยู่นอกชุมชนแต่สนใจที่จะมาให้การสนับสนุน ฯลฯ

3. ปัจจัยในการก่อให้เกิดประชาคม

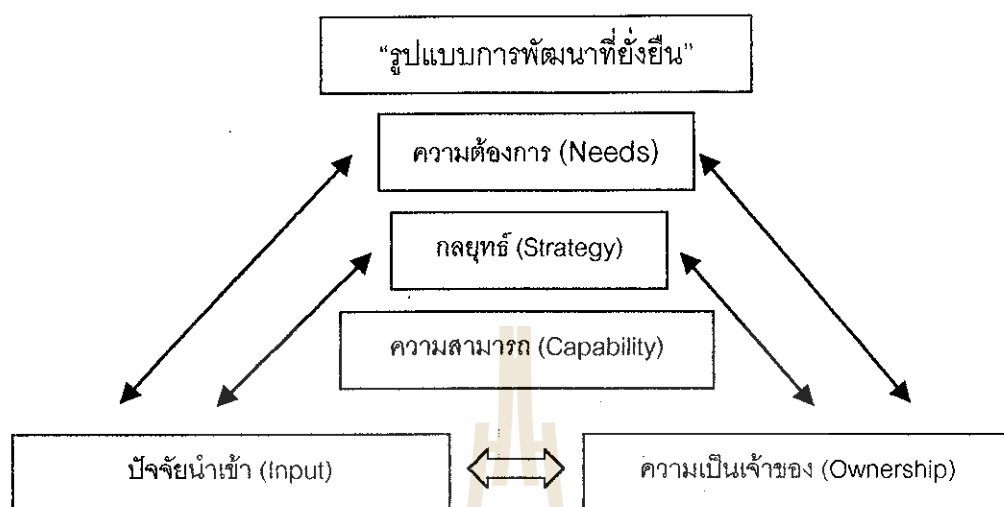
ทุกกลุ่มชนต้องมีผู้นำ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม ปราชญ์ชาวบ้าน ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเกื้อหนุนให้เกิดประชาคมได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากสมาชิกของชุมชน สามารถเป็นผู้กระตุ้นและนำความคิดให้สมาชิกของชุมชนได้ตระหนักในบทบาทความรับผิดชอบที่ต้องทำเพื่อชุมชน จนเกิดการรวมตัวกันในรูปแบบของประชาคมขึ้นได้

4. การส่งเสริมประชมคมเข้มแข็ง

- 1) สมาชิกตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของชุมชน
- 2) ชุมชนมีผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นแกนนำที่กระตุ้นให้สมาชิกของชุมชนยอมรับการทำงานเป็นกลุ่มหรือการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการคิดและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
- 3) ปลอดภัยจากการสั่งการหรือครอบงำความคิดของสมาชิกในชุมชน แต่พร้อมเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เรียนรู้ คิด ทำ ให้มากที่สุด
- 4) ประชาคมมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และมีความร่วมมือระหว่างประชาคม
- 5) ประชาคมมีกติกาและวินัยของชุมชนในการอยู่ร่วมกัน

9.4 การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

เป็นการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบันและสามารถรองรับความต้องการ และ/หรือ ความจำเป็นในอนาคตได้ด้วย นอกจากนี้จะต้องครอบคลุมมาตรการ การรักษาผดกทางทรัพยากร ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่น การพัฒนาที่ทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างแท้จริง ภายในระบบนิเวศวิทยาที่สามารถจะรองรับการดำเนินชีวิตต่อไป ทั้งนี้ต้องควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการปรับตัว ยกกระดับความรู้ ปรับปรุงองค์กร ประสิทธิภาพทางเทคนิคและชาวปัญญา

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน

9.5 ธุรกิจชุมชน

รัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises, SMEs)

รัฐวิสาหกิจ (Enterprises) ครอบคลุมกิจการ 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. กิจการผลิต (Product Sector)
2. กิจการค้า (Trading Sector)
3. กิจการบริการ (Services Sector)

กลุ่ม SME ที่พึ่งพาตนเองได้ และใช้ภูมิปัญญาไทยเป็นพื้นฐานมาจากครอบครัว จะสามารถดำรงธุรกิจอยู่ได้ แต่ต้องได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐสนับสนุนด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และให้เกิดความต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการ เทคนิคการผลิต การจำหน่าย ซึ่งมักจะมีการยืดหยุ่นในการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ดีกว่า

ความสำคัญหรือประโยชน์ของ SMEs

1. สร้างงานใหม่
2. สร้างมูลค่าเพิ่ม
3. สร้างเงินตราต่างประเทศ
4. ประหยัดเงินตราต่างประเทศ
5. เป็นจุดเริ่มต้นเป็นการลงทุน / สร้างเสริมประสบการณ์
6. เชื่อมโยงกับกิจการขนาดใหญ่ / ภาคการผลิตอื่น ๆ โดย จำหน่าย และการบริการที่

บทที่ 3
วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาายกรณีเฉพาะ บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ต.จอหอ อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ซิฟพโมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยการประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

- 1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)
- 1.2 การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)
- 1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)
- 1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านกรุด ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 15 คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 210 คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน 86 คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน 124 คน

2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 1,221 คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน 5 คน
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน 20 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

3.1.1 การสังเกตและการบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

3.1.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยให้แบบรายงานต่าง ๆ (ปร.)

3.1.3 การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน

3.1.4 การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 ราย ที่มีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (ปร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

3.2.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน

3.2.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

3.2.3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

3.2.5 แบบรายงานการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2.6 รายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2.7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

3.2.8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

3.2.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

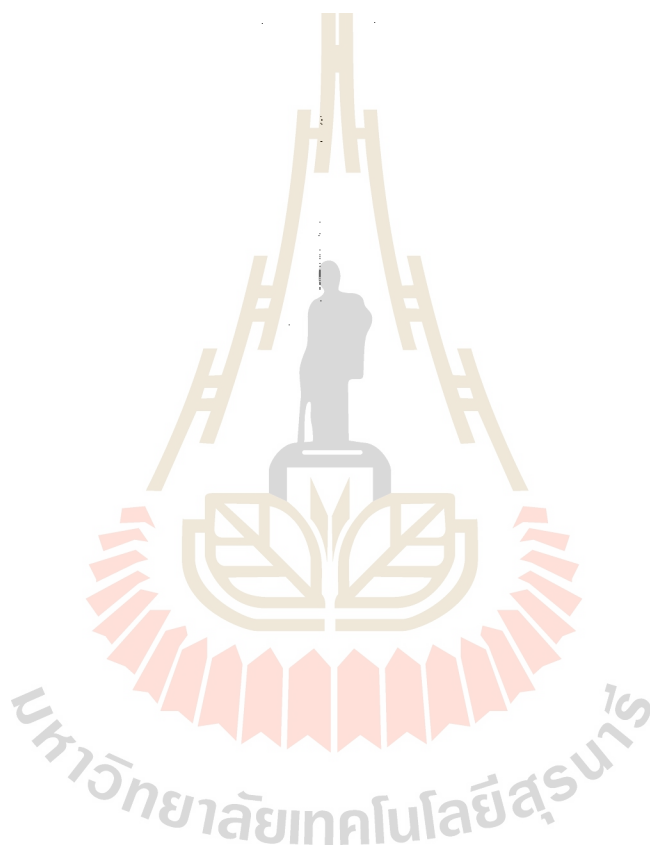
3.2.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

3.2.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี

3.2.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู) ดังนี้

4.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C1-ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจาก 3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร 4. อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง) คืออะไร 5. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ 6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ. ไດ (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3. ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร
C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C3-สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	- อาชีพหลักและอาชีพรอง - จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร - จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย - จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน - จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน - โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน - โรงเรียนในหมู่บ้าน - โรคที่เจ็บป่วย - สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย	- ผู้นำชุมชน - สถานีอนามัยตำบล - โรงเรียน - เกษตรตำบล - หมู่บ้าน	- สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 - สังเกต
C4-วัฒนธรรมประเพณี	- จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด - จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง - ภาษาพื้นบ้าน - ประเพณีที่สำคัญ - ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)	- ผู้นำชุมชน - ผู้อาวุโส - ชาวบ้าน	- การสัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 - ศึกษาจากเอกสาร - สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C5-โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
C6-ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตนเองได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดองกัน 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ 10. ปัญหาชุมชน	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 100 ครอบครัว)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงาน แก่ ปัญหาชุมชน		
ระดับรายบุคคล C7-อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประกอบ อาชีพเดิม (เพียงพอ ต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคใน การประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C8-สมาชิกใน ครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัว และรายละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สุขภาพ ภาพสมรส,ระดับการ ศึกษา,ความสัมพันธ์ กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C9-สภาพการ อยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเอง หรือไม่ ถ้าไม่มีพัก อาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C10-รายได้ของ ครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน 2. ความเพียงพอของ รายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C11-หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 2. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.2 ตารางการประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน I1-นโยบาย ระเบียบ แนว ทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบกองทุนฯ	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2-การประชาสัมพันธ์(หมู่บ้านที่ตั้งว่าชาวสารมาแบบไหน โดยใช้สื่อแบบใด)	1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
13-คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะ อนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาค เอกชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
14-คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. เวลาดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
15-การเตรียม ความพร้อม การสร้างความรู้ความ เข้าใจแก่ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน	1. วิธีการในการเตรียม ความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียม ความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการ เตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กร ที่ ทำหน้าที่ในการ เตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้าน ตามแบบ บร.3, บร.9 (จากข้อมูล ดิบ 30 ครั้ง/เดือน) 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน
16-เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
17-เงินทุนสะสม อื่น ๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มา และการเก็บรักษา เงินสะสมอื่น	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
18-บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา,อายุ, เพศ,ภูมิลำเนา,สถาน ภาพสมรส,ความ สามารถพิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุน หมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
19-จำนวนเงินกู้ที่ ได้รับอนุมัติ	1.จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติ	1.สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.11
110-จำนวนเงินลง ทุนนอกเหนือ จากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอก เหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
111-วัตถุประสงค์ การกู้เงิน ตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้ เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.11
112-สถานที่ วัดศ อุปรกรณ์และ วัตถุติบใน การประกอบ อาชีพ	1. สถานที่ในการ ประกอบอาชีพ 2. วัตถุประสงค์ในการ ประกอบอาชีพ 3. วัตถุติบในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
113-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
114-จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC1-การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
PC2-การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC3-ระบบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชี ลูกหนี้, บัญชีเงิน สั้จจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC4-กิจกรรม เกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้าน			
PC4.1-การรับ สมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4. คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล 5. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.2-การหมด สมาชิก ภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC4.3-ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล		
PC4.4-การทำทะเบียน สมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
PC5.1-ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.2-การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5.3-การโอนเงินให้ผู้กู้	- ขั้นตอนในการโอนเงิน - ปัญหาอุปสรรค	- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ - หลักฐานการโอนเงิน	- สัมภาษณ์ - ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4-การรับชำระหนี้	- ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ - ปัญหาอุปสรรค	- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน - เอกสารในการส่งเงินคืน	สัมภาษณ์
PC6-การส่งเสริมการใช้เงินกู้			
PC6.1-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	- ผู้แนะนำ - ประเด็นในการแนะนำ - วิธีในการแนะนำ - จำนวนครั้งในการแนะนำ	- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC6.2-การช่วยเหลือ หาลาด	1. ผู้ที่ช่วยเหลือหาลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC7-การตรวจสอบการใช้ จ่ายเงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC8-การจัดทำ รายงานและ เผยแพร่ผล การดำเนินงาน	1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารจัดทำรายงาน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC9-การจัดสรร ผลประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC10-การสร้าง เครือข่าย การเรียนรู้ โดยบัณฑิต กองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้ามาร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับรายบุคคล PC11-การใช้จ่าย เงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12-การหา ความรู้เพิ่ม เติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบบร.6
PC13-การหา ตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC14-การทำ บัญชีใช้ จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PD1-จำนวนสมาชิกกองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง (31 กรกฎาคม 2545) 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD2-จำนวนผู้ได้รับเงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด (31 กุมภาพันธ์ 2545) 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้ และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 กรกฎาคม 2545) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง 31 กรกฎาคม 2545)		
PD4-จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด (31 กรกฎาคม 2545) 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด (31 กรกฎาคม 2545) และเหตุผล 3. การแก้ไขปัญหามือผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5-ยอดเงินที่มี การชำระคืน	1. ยอดเงินกู้ที่มาชำระคืนนับถึง 31 กรกฎาคม 2545 จำแนกเป็นเงินต้น ดอกเบี้ย ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD6-กองทุน สะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม 17 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7-การใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8-ทัศนคติของ ชุมชนต่อ กองทุน	1. ทัศนคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9-การเกิด เครือข่าย องค์กรการ เรียนรู้ (หลัง จากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน (ตัวเอง)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD10-การเรียนรู้ เพื่อการพึ่ง พาตนเอง	1. ประสพการณ์การ เรียนรู้จากการดำเนิน งานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสพการณ์การ เรียนรู้จากการเป็น สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PD11-ความเข้ม แข็งของ ชุมชนที่ เกิดจาก กองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำ ความดี 5. โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มี อาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รัก ใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส 11. มีผู้นำมีคุณธรรม ยุติ ธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ ปัญหาชุมชน	1. สมาชิกและชาว บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และ บร.7 (จากข้อมูลดิบ 100 ครัวเรือน) 2. สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนตามทัศนะ ของชาวบ้าน		
ระดับรายบุคคล PD12-ผลที่ได้ ตามวัตถุประสงค์ ของการกู้			
PD12.1-ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD12.2-ผลโดย อ้อม	2. ประสิทธิภาพ 3. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตามแบบ ปร.10

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาบ้านกรูด หมู่ที่ 6 ตำบลลำคองหงษ์ อำเภอนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพชีพ ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่าง ๆ ของวัตถุประสงค์

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบกำกับการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านกรูด หมู่ที่ 11 ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิการของสมาชิก		I6 I7 I9	PC5 PC9	PD1-PD7
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		I4	PC1-PC9	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเอง และการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง			PC1-PC14	PD9 PD10
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		I2 I5 I9	PC10 PC11	PD2-PD6 PD8,PD10
1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม			PC10	PD8-PD12

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	I1-I4 I8-I15	PC1-PC10 PC11-PC14	PD8
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ใดบ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน /ตำบล		I3 I8	PC10	PD9
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8			PD11

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ซิฟฟ์ โมเดล (CIPP MODEL) ซึ่งเป็นรายงานตอนที่ 1-4 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการ ทั้ง 4 ประการ ซึ่งมี 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ อันได้แก่

4.1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ

เพียงใด

4.2 เพื่อทราบว่า มีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายของกองทุน

4.3 เพื่อทราบว่า ได้เกิดองค์ประกอบของการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำ สารนิพนธ์ครั้งนี้

4.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนโดยที่จะให้หลักการประเมินตาม สภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า "ดี-เลว" ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจนควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ความยากจน หมายถึง สภาพความขัดสนทางเศรษฐกิจซึ่งบุคคลไม่สามารถจัดสรรหรือแสวงหาสิ่งที้นำมาบำบัดความต้องการของคนทั้งร่างกายและจิตใจได้ จึงเป็นสาเหตุให้บุคคลนั้นมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจตกต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพที่สังคมกำหนดไว้

ความยากจนเป็นสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมที่มีปัจจัยในการดำรงชีวิตไม่เพียง

พอทำให้เป็นปัญหาซึ่งเริ่มในครอบครัวก่อนแล้วกระทบกระเทือนไปถึงสังคมและประเทศชาติความยากจนมีอิทธิพลทั้งตัวบุคคลและสังคมโดยส่วนรวมในส่วนบุคคลทำให้แต่ละคนไม่สามารถที่จะสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอในส่วน ทำให้สังคมเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาทั้งทาง

เศรษฐกิจสังคมและการเมืองเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข

ความยากจนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย เพราะเกี่ยวข้องกับเกษตรกรซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การดำรงชีวิตต้องพึ่งพาธรรมชาติมากที่สุดรายได้ไม่เพียงแก่การดำรงชีวิต การศึกษาต่ำ มีบุตรมาก จึงเป็นภาระแก่สังคม ทำให้เกิดล่าช้าในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และเกิดปัญหาสังคมเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจึงได้พยายามแก้ไขโดยวิธีการต่างๆ มีการสร้างงานและอาชีพ ให้การศึกษาและจัดการบริการให้เป็นพิเศษตลอดมา

ตาราง 1 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวในระหว่างปี 2531-2534
ณ ราคาประจำปี (หน่วย : บาท)

ภาค	2531	2532	2533	2534
เหนือ	923	1,230	1,413	1,852
ตะวันออกเฉียงเหนือ	665	781	1,063	1,418
กลาง	1,057	1,447	1,584	2,460
ใต้	952	1,192	1,625	2,050
กรุงเทพมหานคร	2,409	3,291	4,995	5,520
ปริมณฑลรอบกรุงเทพฯ	1,741	3,324	4,070	3,963
ทั่วประเทศ	1,051	1,413	1,887	2,321

ที่มา : รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมในปีต่างๆ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 2 จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุด 10 จังหวัดในประเทศไทย (บาท)

จังหวัด	รายได้ปี 2534
ศรีสะเกษ	11,460
สุรินทร์	12,130
ยโสธร	12,379
ร้อยเอ็ด	12,651

อุบลราชธานี	13,010
บุรีรัมย์	13,091
กาฬสินธุ์	13,138
นครพนม	13,317
มหาสารคาม	13,701
มุกดาหาร	13,874

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. ภาคเกษตร

กลุ่ม	2536	2539	2543
ภาคเกษตร	10%	11%	10%
อุตสาหกรรม	28%	28%	32%
การพาณิชย์	17%	16%	16%

2. อุตสาหกรรมขยายตัวเร็วเพราะขยายตัวง่าย รัฐบาลสนับสนุนเต็มที่ และทำได้ดีกว่า

3. รายได้จากภาคการผลิตอื่น ตกอยู่ในมือประชาชนจำนวนไม่มากนัก

กลุ่ม	2536	2539	2543
	ล้านคน(%)	ล้านคน(%)	ล้านคน(%)
คนในชนบท	42(73%)	43(71%)	43(70%)
คนในเมือง	15(27%)	17(29%)	19(30%)

4. คน 70% รับรายได้เพียง 10% ของทั้งหมด

5. ภาคเกษตรจึงมีปัญหาเกษตรกรหนี้สินมาก มีการลงทุนน้อย ถ้าคนส่วนใหญ่มีรายได้น้อยเงินออมจึงน้อยไปด้วย (ฐานการออมของภาคเกษตรไม่มี)

6. คนจนอยู่ในชนบทมีมาก เส้นความยากจนของคนชนบทอยู่ที่ 10,751 บาท/ปี

.จาก WWW. Cabinet.thaigov.go.th/Pol 54.htm

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ภาพรวม SMEs

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs (Small and Medium Enterprises) ได้

กล่าวถึงจากทุก ๆ ฝ่ายว่าจะเป็นกลไกสำคัญในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจ และจะเป็นจักรกลขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ในอดีตที่ผ่านมาเรามักจะได้ยินคำว่า อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs (Small and Medium Enterprises) มากกว่าคำว่า SMEs อย่างไรก็ตาม คำว่า SMEs นั้นครอบคลุมกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งกิจการการผลิต กิจการบริการ และกิจการการค้า (ค้าส่ง และค้าปลีก) ดังนั้นกิจการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs จึงเป็นส่วนหนึ่งของ SMEs

คำว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนี้ เป็นคำทางการที่ใช้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ซึ่งได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2543 โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2543 เป็นต้นไป

คำนิยามของ SMEs ได้ใช้เกณฑ์จำนวนการจ้างงาน หรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร อย่างไรก็ดีอย่างหนึ่งดังนี้

ประเภทกิจการ	ขนาดย่อม		ขนาดกลาง	
	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)
การผลิต	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-200	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200
การบริการ	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-200	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200
การค้าส่ง	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 50	26-50	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 100
การค้าปลีก	ไม่เกิน 15	ไม่เกิน 30	16-30	เกินกว่า 30 แต่ไม่เกิน 60

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร เมื่อเศรษฐกิจโลกส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรม ประเทศใดที่เป็นเกษตรกรรมจึงมีภาวะการขาดดุลการค้ากับประเทศอุตสาหกรรมโดยไม่มีทางเลี่ยง ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งในประเทศเกษตรกรรมที่ต้องพบกับภาวะการขาดดุลการค้า

- ปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยเกิดภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศคือ จุดเด่นและจุดด้อยของเศรษฐกิจไทย

จุดเด่น

1. ไทยมีที่ตั้งเป็นยุทธศาสตร์ที่ดี เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค
2. ไทยมีฐานการเกษตรขนาดใหญ่และหลากหลาย สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอต่อความต้องการในประเทศและเหลือส่งออก
3. สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้าง
4. ไทยมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากมาย

จุดด้อย

1. ปัญหาพื้นฐาน
 - 1.1 ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
 - 1.2 ฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอ่อนแอ
 - 1.3 ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าไม้ ประมง และดินแร่ลดลงแม้มีฐานเกษตรขนาดใหญ่ แต่ประสิทธิภาพการผลิตในภาคนี้ยังต่ำมาก มีการใช้เทคโนโลยีต่ำ และมีปัญหาในระบบการบริหารและจัดการภาคเกษตร
 - 1.4 การขาดแคลนแรงงานคุณภาพหลายสาขาและค่าแรงไร้ฝีมือของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่ง
 - 1.5 ไทยต้องพึ่งพาเงินลงทุนจากต่างประเทศ
 - 1.6 ไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง
 - 1.7 ผู้ประกอบการผลิต ธุรกิจการค้าและการลงทุนของประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs)
2. ปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจ
 - 2.1 ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อรายได้ (NPLs) ของภาคเอกชน
 - 2.2 หนี้สาธารณะ (Public Debts) มีแนวโน้มสูงขึ้น ปัจจุบันสัดส่วนหนี้สาธารณะประมาณ 60% ของ GDP

จาก WWW.Cabinet.thaigov.go.th/pol-54.htm

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ในปัจจุบันในประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากปัจจุบันเป็นสมัยใหม่ โดยเน้นสภาพสังคม (Social) มองมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้ด้านมนุษย์สัมพันธ์มาใช้ สิ่งเหล่านี้จึงทำให้บริบทระดับประเทศเปลี่ยนไป

ประชากรในโลกเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา มากหรือน้อยแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ

ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของนโยบายควบคุมการเพิ่มประชากรในประเทศเหล่านั้น ประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีประชากรไม่เกิน 20 ล้านคน ในปัจจุบันมีประชากรไทยทั้งสิ้น 60 ล้านคน (ปี พ.ศ. 2540) คือเพิ่มขึ้น 3 เท่าตัวเมื่อมีคนอาศัยอยู่มาก ภาระในการเลี้ยงดูประชากรเหล่านี้ก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ 4 อย่าง ได้แก่ (1) อาหาร (2) ที่อยู่อาศัย (3) เครื่องนุ่งห่ม และ (4) ยารักษาโรค สินค้าเหล่านี้ต้องมีการผลิตป้อนสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองความต้องการของประชากรอย่างพอเพียง ใครต้องการอะไรก็ได้สมความปรารถนาทั่วทุกคนไป

จาก ชุติวิชา การจัดการและวางแผนธุรกิจ ของสถาบันราชภัฏชัยภูมิ

นโยบายของรัฐบาลได้กำหนด นโยบายหลายด้านเพื่อให้สภาพแวดล้อมของประเทศมีความเหมาะสม ดำรงอยู่และเจริญขึ้นดังเช่น นโยบายสร้างรายได้

1. ด้านการเกษตรกรรม

1.1 พื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเกษตร

- ปรับโครงสร้างดินเชื้อ และเงินทุนภาคเกษตรให้สอดคล้องกับวงจรการผลิตเร่งรัดการแก้ไขหนี้สินของเกษตรกร และพักชำระหนี้และยกเว้นดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี แก่เกษตรกรรายย่อย

- ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทางเลือก และการเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกร

- ส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินอย่างพอเพียงพอ

1.2 การพัฒนาตลาดในประเทศและปฏิรูปชนบท

มุ่งพัฒนาการผลิตภาคชนบทและสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชน

- พัฒนาระบบการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่

- ส่งเสริมการตลาด ธุรกิจชุมชน สถาบันการเกษตร และองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

นโยบายการสร้างรายได้

1.3 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรในตลาดโลก

- ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการแปรรูปผลผลิตการเกษตร

- ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

- พัฒนาการตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยของสินค้าเกษตรทั้งการนำเข้าและส่งออก

- ส่งเสริมการประมงชายฝั่งและการเพาะเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการทำประมงนอกน่านน้ำ

2. ด้านอุตสาหกรรม

2.1 ปรับปรุงโครงสร้างการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและการส่งเสริมการลงทุนให้สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ

2.2 เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน

2.3 พัฒนาบุคลากรและแรงงานภาคอุตสาหกรรม

2.4 พัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ

2.5 ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน

2.6 สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการใหม่

3. ด้านการบริการและท่องเที่ยว

3.1 ด้านการพัฒนาภาคบริการ

- ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานอันจำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการไทย

- จัดให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกันร่วมกันพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพภาคบริการอย่างเต็มที่

- เร่งรัดพัฒนาผู้ประกอบการด้านการบริการให้มีความรู้และทักษะทั้งด้านภาษา มาตรฐานการบริการ และการจัดการ

นโยบายการพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1. ด้านการพาณิชย์

1.1 สนับสนุนและผลักดันให้ภาคเอกชนยกระดับความพร้อมในการเผชิญการแข่งขันเสรีในเวทีการค้าระหว่างประเทศ

1.2 พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้า และบริการในภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างประเทศ

1.3 ส่งเสริมการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

1.4 เร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการบริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติการกิจในการสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออก

2. ด้านการค้าสินค้าและบริการ

2.1 ส่งเสริมให้กิจการของไทยสามารถครอบครองเทคโนโลยีและทรัพย์สินทางปัญญาที่มาจากแหล่งอื่น แล้วนำมาพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มให้สามารถทำการผลิตที่มีความ

หลากหลายกว่าของเดิม

- 2.2 ส่งเสริมให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถดำรงอยู่
- 2.3 กำหนดมาตรการให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นใหม่
- 2.4 ส่งเสริมและพัฒนาบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

บริโภคทั้งภาครัฐและเอกชน

3. ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

3.1 สนับสนุนการค้าเสรีในการค้าระหว่างประเทศ

3.2 เน้นบทบาทเชิงรุกในเวทีการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งผลักดันให้เกิดการเจรจาในเวทีระหว่างประเทศ

3.3 สนับสนุนและผลักดันนโยบายการค้าเสรีของเขตการค้าเสรีอาเซียน

3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน

1.1.5 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่น ชนบทบางคน เรียกว่า ความล้มละลายของท้องถิ่นชนบท

-โครงสร้างทางสังคมในชุมชนไทย เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดช่องว่างและความล้มละลายในท้องถิ่น จนเห็นได้จากข้อมูลข้างล่าง ดังนี้

1. ชนชั้นนำ

ที่มา

- ชุนนางและข้าราชการเดิม
- ข้าราชการ, พ่อค้า
- ชุนนางวิชาการ
- นายทุนท้องถิ่น,เจ้า

บทบาททางสังคมด้านดี

- กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ
- นำสังคมไทยในทุกด้าน
- สร้างผลประโยชน์หลากหลายให้เกิดขึ้น

บทบาททางสังคมทางผลกระทบที่เกิดขึ้น

- รวมศูนย์อำนาจและผลประโยชน์
- ก่อเกิดระบบอุปถัมภ์และวัฒนธรรมอำนาจนิยม

- ตรวจสอบความโปร่งใสยาก

2. รัฐบาล

ที่มา

- กลุ่มนายทุน
- กลุ่มนายทุนท้องถิ่น
- กลุ่มขุนนางวิชาการ

บทบาททางสังคมด้านดี

- กำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาประเทศ
- คิดค้นและกำหนดกติกาให้กับสังคม จัดระเบียบชุมชน
- ประสานผลประโยชน์ของชาติ (การค้า,การลงทุน,ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ)

บทบาททางสังคมทางผลกระทบที่เกิดขึ้น

- ก่อให้เกิดระบบทุนนิยมอุปถัมภ์
- ก่อเกิดกลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจ การธนาคาร การเงิน
- ก่อให้เกิดกฎระเบียบซับซ้อนที่ไม่เอื้อต่อการขยายผลทางเศรษฐกิจ

3. ธุรกิจ

ที่มา

- กลุ่มทุนข้ามชาติ
- กลุ่มทุนภายในประเทศ
- กลุ่มทุนท้องถิ่น

บทบาททางสังคมทางด้านดี

- สร้างความเจริญโตตามทิศทางของประเทศ
- กระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง

บทบาททางสังคมทางผลกระทบที่เกิดขึ้น

- มี "ส่วย" แลกกับผลประโยชน์กับภาคการเมืองทำให้ต้นทุนสูง
- กฎระเบียบที่ซับซ้อนทำให้ "ทุน" ย้ายไปลงทุนที่อื่น
- เกิดทุนนิยมอภิสิทธิ์

4. ราชการ

ที่มา

- 14 กระทรวงขยายเป็น 20 กระทรวง

บทบาททางสังคมทางด้านดี

- นำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ
- ปฏิบัติในแนวทางเดียวกันง่ายต่อการควบคุมดูแลและติดตามผล
- มีกระจายทั่วทั้งประเทศ
- ใช้กฎระเบียบเดียวกัน

บทบาททางสังคมทางผลกระทบที่เกิดขึ้น

- เกิดวัฒนธรรมอำนาจนิยมครองใจ
- รับใช้ธุรกิจการเมือง
- มีพรรคพวกและบริวาร
- มี "ส่วย" เป็นเครื่องบรรณาการเจ้านายที่อยู่ระดับสูง
- กระบวนการตัดสินใจต้องรอจากเบื้องบน (TopDown)

5. ประชาชน

ที่มา

- ชุมชนต่างๆ

บทบาททางสังคมทางด้านดี

- แต่ละท้องถิ่นมีบริบทและศักยภาพที่แตกต่างกันออกไป
- มีวัฒนธรรม ความเชื่อที่ไม่แตกต่างกัน
- มีอาชีพคล้ายคลึงกัน
- มีความเชื่ออาทรต่อกันและกัน
- "ทุนทางสังคม" ยังคงดำรงอยู่
- พยายามพึ่งพาตนเอง
- ค้นหาภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง

บทบาททางสังคมทางผลกระทบที่เกิดขึ้น

- สลายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ยังคงอยู่ทั้งกับทางอำนาจทางการเมือง, ราชการ และทุนท้องถิ่น

- อพยพย้ายถิ่น ทำให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม
- เริ่มเปลี่ยนแปลงอาชีพ
- เก่งกำไรขายที่ดินสูงมาก
- ไม่มั่นคงต่ออุดมการณ์จุดยืนของท้องถิ่น
- พึ่งพาทายนอกสูงมาก

1.1.6 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เกษตรกรเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งประกอบอาชีพทางการเกษตรแต่เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สิน เนื่องจากราคามูลผลิตตกต่ำ ขายผลผลิตไม่ได้ราคา ประสบปัญหาขาดทุน ต้องกู้หนี้ยืมสิน โดยเฉพาะการกู้ยืมกับธนาคารของรัฐบาล คือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร นอกเหนือจากเกษตรกรแล้วประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ก็ได้รับความเดือดร้อนและเป็นหนี้เช่นกัน เนื่องจากประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำรายได้ไม่พอรายจ่าย ต้องกู้ยืมนายทุนในอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ได้รับความเดือดร้อน

1.1.7 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบทในท้องถิ่นชนบทผู้คนมีอัธยาศัยดี มีน้ำใจต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อยู่กันแบบพี่น้อง พึ่งพาอาศัยกันได้ เป็นครอบครัวขยายกันอยู่แบบเครือญาติ แต่ในปัจจุบันผู้คนที่มีอาชีพอยู่ในชนบทได้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานในเมือง ซึ่งมีสภาพเศรษฐกิจที่ดี ปล่อยให้เด็กและคนชราอยู่ที่ชนบท ทำให้จำนวนผู้คนในท้องถิ่นลดน้อยลง เกิดปัญหาขาดความอบอุ่นในครัวเรือน ทำให้เกิดความอ่อนแอขึ้นในชนบท

1.1.8 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

- ชุมชนท้องถิ่นได้รับเอาวัฒนธรรมและสินค้าทางตะวันตกเข้ามามากมาย ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมการแต่งตัว การใช้ชีวิตคู่ที่อยู่กันก่อนแต่งงาน หรือสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น พวงกระเป๋าสะพาย รองเท้า รถยนต์ เป็นต้น
- ทิศทางตลาดในปัจจุบันและอนาคตก็เปลี่ยนไป เช่น
 1. ตลาดโลกขยายใหญ่ขึ้นและเสรีอย่างไร้พรมแดน
 2. การแข่งขันเข้มข้นยิ่งขึ้น
 3. วัฏจักรของเศรษฐกิจและวัฏจักรของสินค้าสั้นลง
 4. บทบาทของรัฐบาลในการแทรกแซงและควบคุมเศรษฐกิจการค้าลด

5. ต้องมีการปรับขนาดองค์กรให้เหมาะสม
6. มุ่งเน้นความชำนาญงานเฉพาะอย่าง
7. ต้องรู้พฤติกรรมผู้บริโภค
8. มีการบริหารวัฒนธรรมใหม่
9. ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ต. จอหอ อ. เมือง จ. นครราชสีมา

หมู่บ้านกรุดก่อตั้งมาแล้วประมาณ 300 ปี โดยผู้ก่อตั้งและเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือนายพรม (ไม่ทราบนามสกุล) ตามคำบอกเล่าของผู้อาวุโสในหมู่บ้าน บริเวณที่ตั้งของหมู่บ้านในปัจจุบันเมื่อก่อนเป็นป่ารกทึบ มีสัตว์ต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสือ เวลาตกกลางคืนเสือเหล่านี้จะร้องคราง พวกที่อพยพมาเป็นกลุ่มแรกจึงเอาเสียงร้องครางของเสือมาตั้งเป็นชื่อของหมู่บ้าน

สภาพภูมิศาสตร์ ลักษณะโดยทั่วไปของบ้านกรุดมีลักษณะเป็นที่ราบ มีพื้นที่นาและคลองชลประทาน สายนาทม - จอหอ ล้อมรอบทั้งทางทิศใต้และทิศตะวันตก ส่วนทิศเหนือจะมีถนนเลียงเมือง สายนครราชสีมา - หนองคาย เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างบ้านกรุดและบ้านหนองออก พื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านเหมาะสำหรับการทำเกษตรกรรม เพราะสภาพดินเป็นดินเหนียวปนทราย

ด้านสาธารณูปโภค ถนนเริ่มก่อตั้งเป็นแบบถนนทางเกวียนต่อมาได้เปลี่ยนเป็นถนนลูกรัง ต่อมาจึงเป็นถนนลาดยางและคอนกรีตเสริมเหล็ก ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้าสู่หมู่บ้านมานานแล้ว น้ำอุปโภคบริโภคใช้น้ำประปาจากการประปาบ้านกล้วย อาชีพหลักของชาวบ้านคือ ทำนา ปลูกผัก และเลี้ยงสัตว์

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

ประชากรในหมู่บ้าน มี 267 ครัวเรือน มีบ้าน 247 หลังคาเรือน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะประชากร

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	670	46.66
หญิง	766	53.34
รวม	1,436	100

จากตารางที่ 1 พบว่าหมู่บ้านกรุด มีจำนวนประชากร 1,436 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.34 เพศชายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.66

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

วัย	จำนวน	ร้อยละ
1วัน - 3 ปีเต็ม	48	3.34
3ปี1วัน-6 ปีเต็ม	56	3.89
6ปี1 วัน- 12 ปีเต็ม	144	10.03
12ปี1 วัน- 14 ปีเต็ม	59	4.11
15ปี1 วัน- 18 ปีเต็ม	69	4.81
18ปี1 วัน- 50ปีเต็ม	856	59.61
50ปี1 วัน- 60 ปีเต็ม	107	7.45
60ปี1 วันขึ้นไป	97	6.76
รวม	1,436	100

จากตารางที่ 2 พบว่าหมู่บ้านกรุดมีประชากรในวัย 18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็มมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 59.61 และน้อยที่สุดคือ 1 วัน-3 ปีเต็ม ร้อยละ 3.34

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของการประกอบอาชีพจำแนกตามลักษณะอาชีพ

อาชีพ	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
ทำนา	128	29.49
รับราชการ	20	4.61
ค้าขาย	17	3.92
รับจ้าง	155	35.71
เลี้ยงสัตว์	114	26.27
รวม	434	100

จากตารางที่ 3 พบว่าหมู่บ้านกรุดมีการประกอบอาชีพตามจำนวนครอบครัว อาชีพรับ

้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.71 น้อยที่สุดซึ่งเป็นอาชีพเสริม คือ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 3.92

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองจำแนกตามจำนวนที่ดิน

ที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
1-5 ไร่	73	36.36
6-10 ไร่	100	49.73
11-12 ไร่	28	13.91
21-50 ไร่	-	-
50 ไร่ขึ้นไป	-	-
รวม	201	100

จากตารางที่ 4 พบว่าครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองที่ดินทำกินมากที่สุด จำนวน 6 - 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.73 น้อยที่สุด คือ 11-12 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.91

การศึกษา บ้านกรุดมีโรงเรียนในหมู่บ้าน ระดับประถมศึกษา 1 แห่ง คือโรงเรียนบ้านกรุดหนองออก จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 244 คน เป็นชาย 122 คน หญิง 122 คน มีคณะครูอาจารย์ 12 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 9 คน ภารโรง 1 คน โดยมีนายประสิทธิ์ กลางจอหอ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสัตว์เลี้ยง จำแนกตามชนิด

ชนิดสัตว์สัตว์	จำนวน	ร้อยละ
วัว	45	2.30
เป็ด	170	8.50
ไก่	250	12.52
สุกร	30	1.50
ปลา	1,500	75.18
กระป๋อง	-	-
รวม	1,995	100

จากตารางที่ 5 พบว่าบ้านกรุด มีการเลี้ยงสัตว์คือปลา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.18 น้อยที่สุดคือ สุกร คิดเป็นร้อยละ 1.50

1.2.3. ด้านเศรษฐกิจหมู่บ้านกรุด

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของพื้นที่ทำการเกษตร จำแนกตามประเภทของพื้นที่

ประเภทพื้นที่ ร้อยละ	จำนวน
ทำนา 78.26	720
สวน 21.74	200
รวม 100	920

จากตารางที่ 6 พบว่าบ้านกรุด มีพื้นที่ทำการเกษตร 920 ไร่ ทำนามากที่สุด คิดเป็น

ร้อยละ 78.26 น้อยที่สุดคือ ทำสวน ร้อยละ 21.74

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของรายได้ต่อปีของประชาชนในแต่ละครอบครัวจำแนกตามระดับรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1000 บาท	-	-
1000-5000 บาท	-	-
5001-10,000 บาท	-	-
10,001-20,000 บาท	-	-
20,001-30,000 บาท	27	10.11
30,001-50,000 บาท	230	86.14
50,001-100,000 บาท	10	3.75
รวม	267	100

จากตารางที่ 7 พบว่ารายได้ต่อปีของประชาชนในแต่ละครอบครัวจำนวน 30,001 - 50,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.14 น้อยที่สุดคือ 50,000-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.75

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

หมู่บ้านกรุดมีวัดประหมู่บ้าน ชื่อวัดบ้านกรุด มีพระภิกษุ 14 รูป สามเณร 2 รูป และเด็กวัด 1 คน โดยมีมหานอม เตชวโร เป็นเจ้าอาวาส ะไปทำที่วัดของหมู่บ้าน ภาษาที่ใช้คือ

ภาษาท้องถิ่นไทยโคราช

ภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้รู้/ผู้ชำนาญ ภายในหมู่บ้านกรุด มีผู้ชำนาญด้านต่าง ๆ คือ

- ด้านเกษตรกรรมคือ นายทอง แก่นกระโทก อายุ 52 ปี มีความเชี่ยวชาญ

ด้านเพาะปลูก มีประสบการณ์ 10 ปี

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

1. วัฒนธรรมประเพณี

บ้านกรุด มีการทำบุญตามประเพณีในวันสำคัญและในเดือนสำคัญของทุกปี เช่น ทำบุญประเพณีขึ้นปีใหม่ บุญประเพณีสงกรานต์ บุญรดน้ำพระ บุญประเพณีเข้าพรรษา ถวายผ้าอาบน้ำฝน บุญประเพณีออกพรรษา กวนข้าวทิพย์ ตักบาตรเทโว เป็นต้น

บ้านกรุด มีผลผลิตจากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ มีการรวมกลุ่มกันในหมู่บ้าน คือ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มทำขนม เป็นต้น

ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

ประชาชนในหมู่บ้านกรุด ส่วนใหญ่จะมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ทำให้ไม่มีเวลาในการร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านมากเท่าที่ควร และประชาชนในหมู่บ้านบางพวกมีความเห็นขัดแย้งกับเสียงส่วนใหญ่

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรุด โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านกรุด พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านกรุด มีความเข้าใจนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลที่จัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชนสำหรับ การกู้ยืมเงินไปลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินให้กับประชาชนในหมู่บ้าน

1) เงิน 1 ล้านบาท

จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านกรุด ประชาชนในหมู่บ้านกรุด มีความเข้าใจเงิน 1 ล้านบาท ว่าเป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรมาช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้านในการหมุนเวียน กู้ยืมไปประกอบอาชีพ กระตุ้นเศรษฐกิจภายในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนมีอาชีพมีรายได้

2) คณะกรรมการ

จากสัมภาษณ์พบว่า คณะกรรมการทุกคนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของกองทุนที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนมีความตั้งใจทำงานมีความเสียสละทำงานกันด้วยโปร่งใสไม่เล่นพรรคพวกเครือญาติ

3) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้กู้ที่กู้ยืมเงินกองทุนไปประกอบอาชีพมีการส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยแล้วบางรายแต่ละรายที่กู้มาจะมีกำหนดการชำระคืนในระยะเวลาที่ต่างกัน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า

จุดเด่น เมื่อมีผู้ยื่นคำขอกู้คณะกรรมการจะรับคำขอกู้และนำเข้าที่ประชุมซึ่งมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาคำขอกู้โดยการลงมติในที่ประชุม ถ้าหาโครงการที่เสนอขอกู้เป็นโครงการที่ดี ก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ ก็จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ

จุดด้อย การพิจารณาอนุมัติเงินกู้พิจารณาจากคำขอกู้ที่ผู้กู้ยื่นตามลำดับก่อนหลัง เมื่อพิจารณาอนุมัติแล้วเงินที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล ผู้กู้ที่เหลือต้องรอการอนุมัติในครั้งต่อไป

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า

จุดเด่น การทำบัญชีของกองทุนมีการแยกเอกสารต่าง ๆ ชัดเจน การลงบัญชีทำเป็นปัจจุบันมีความเรียบร้อย ถูกต้องตามระบบบัญชี มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เนื่องจากได้รับการอบรมที่ดี

จุดด้อย ผู้ทำบัญชีมีเพียงคนเดียว แต่งานธุรการบัญชีมีมากทำให้งานติดขัดและเป็นงานที่หนักสำหรับผู้ทำบัญชี

3) การรับชำระหนี้ ของกองทุน พบว่า

จุดเด่น มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของกองทุนหมู่บ้าน เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ กรรมการก็จะแจ้งให้สมาชิกผู้กู้ทราบและนำเงินไปชำระหนี้ที่กองทุนโดยมีเหรียญกษาปณ์เป็นผู้รับชำระหนี้และออกใบเสร็จรับเงินให้จากนั้น คณะกรรมการก็รวบรวมนำเงินส่งที่ธนาคารออมสิน สาขานครราชสีมา

จุดด้อย การรับชำระหนี้มีเพียงเหรียญกษาปณ์คนเดียวที่ทำหน้าที่ อาจเกิดความล่าช้าและเกิดความไม่สะดวกที่มีผู้มาชำระพร้อมกันจำนวนมากเนื่องจากคณะกรรมการส่วนใหญ่จะทำเกษตรกรรมต้องไปทำงานทุกวันจะช่วยให้เฉพาะช่วงเย็น

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า ยอดเงินที่อนุมัติให้ผู้กู้แต่ละรายพิจารณาโครงการที่ยื่นขอกู้ ส่วนใหญ่จะได้ตามที่ยื่นแต่ไม่เกิน 20,000 บาท ต่อราย จำนวนผู้กู้ก็พิจารณาตามลำดับการยื่นคำกู้ก่อน-หลัง

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า จำนวนผู้ที่ได้ ส่วนใหญ่ก็เป็นสมาชิกกองทุนที่ยื่นคำขอสินเชื่อโครงการที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน . สร้างรายได้ ไม่มีการพิจารณาจากระบบเครดิตพวกฟ้องทุกคนที่เป็นสมาชิกมีสิทธิยื่นขอได้ ถ้าโครงการที่ยื่นเป็นโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน คืออุตสาหกรรมในครัวเรือน กิจการบริการ และเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ของกองทุนได้รับชำระหนี้ทำให้จำนวนทุนสะสมของกองทุนเพิ่มขึ้น ทำให้กองทุนปล่อยกู้ให้กับสมาชิกรายอื่น ๆ ได้เพิ่มอีก

3) ผลกระทบทางอ้อม กองทุนบ้านกรูด มีความเข้มแข็งการบริหารงานของคณะกรรมการประสบความสำเร็จเงินทุนสะสมของกองทุนเพิ่ม เนื่องจากได้รับดอกเบี้ยจากการกู้ยืมของสมาชิก เศรษฐกิจในหมู่บ้านดีขึ้นมีการใช้จ่าย มีเงินทุนหมุนเวียน ประชาชนในชุมชนดีขึ้นมีรายได้เสริม มีการรวมกลุ่ม ในรูปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประชาชนรู้จักออมเพิ่มขึ้น ประชาชนมีความพอใจในกองทุนและการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสพการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้กู้ที่กู้เงินไปประกอบอาชีพมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการที่ยื่นขอู้ โดยส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์จากการเรียนรู้มาก่อน และมีประสบการณ์จากครอบครัวที่ดำเนินกิจการอยู่ก่อนแล้ว

2) อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบริบทของหน่วยระบบ B

กิจการที่ผู้กู้ดำเนินกิจการ ผู้กู้มีความรู้และความสามารถในการดำเนินกิจการผู้กู้ส่วนใหญ่มีหนี้สินทั้งกับธนาคาร และนายทุนนอกระบบ อาชีพหลักของผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีเป็นเกษตรกร รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 10,000 บาทขึ้นไป

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน พบว่าเงินที่ได้จากการกู้ ผู้กู้นำไปใช้ในการดำเนินกิจการตามที่ยื่นขอู้ทั้งหมด โดยแยกเป็นเงินทุนคงที่ และเงินทุนหมุนเวียน

2) อื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

ในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้ยื่นขอกู้เงินลงทุนไปแล้วบางส่วนเป็นทุนส่วนตัวเดิมที่ได้ลงไปก่อนแล้ว ส่วนเงินที่กู้ได้จากกองทุนนำมาเสริมและขยายกิจการเดิม โดยการใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบและเพิ่มการผลิต

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจกรรมอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่าในการทำกิจการของผู้กู้ที่กู้เงินกองทุนไปได้ทำโครงการที่ยื่นขอกู้และทำอย่างถูกวิธีโดยมีการแบ่งทุนคงที่และทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบในการผลิตตามประสบการณ์ที่ผู้กู้แต่ละรายมี ทำให้ได้ผลผลิตตามที่กำหนด มีรายได้เกิดขึ้นกิจกรรมดำเนินไปเป็นอย่างดีและราบรื่น

2) อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของหน่วยระบบ B

ในการทำกิจกรรมของผู้กู้ ผู้กู้มีการหาตลาดที่ดี การผลิตทำให้ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ไม่มีผลผลิตเหลือค้าง คือ ทำส่งวันต่อวันไม่มีปัญหาด้านการตลาดเนื่องจาก ผู้ทำกิจการหาตลาดก่อนที่จะดำเนินการ

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง พบว่า ผู้กู้ที่กู้เงินไปทำกิจการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมมีเงินส่งคืนกองทุนและหมุนเวียนในการทำกิจการ บางกิจการที่เกี่ยวกับการผลิต ผู้ทำกิจการมีผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดและเป็นที่รู้จักของผู้คนทั่วไป

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และผู้กู้ที่มีกิจการเดิมอยู่แล้วนอกจากจะมีรายได้เพิ่มขึ้นแล้ว ยังสามารถขยายกิจการให้มีการผลิตได้มากกว่าเดิม

3) ผลกระทบโดยอ้อม สมาชิกที่กู้เงินไปมีอาชีพหลักและอาชีพเสริมผู้ที่มีกิจการเดิมอยู่แล้วสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้และขยายกิจการให้มีความเข้มแข็งและมั่นคงผลผลิตที่ผลิตได้ สามารถขายได้เป็นที่ต้องการของตลาด ผู้คนทั่วไปรู้จักสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน

3 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านกวด

3.1 ผลที่เกิดจาก ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลผลิตของหน่วยระบบ A พบว่า

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่จัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน โดยการจัดสรรเงิน 1 ล้าน ให้กับชุมชนเพื่อเป็นทุนให้ประชาชนกู้ยืมไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉิน กระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน

คณะกรรมการกองทุนทุกคนให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ในกองทุนตามที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนมีความตั้งใจทำงาน ทำงานด้วยความโปร่งใส

ผู้กู้ที่กู้เงินมาจากกองทุนส่วนใหญ่ได้รับการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ตามโครงการที่ยื่นขอگی ไม่มีการใช้ระบบเครือญาติ พวกฟ้อง

3.2 ผลที่เกิดจาก ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลผลิต ของหน่วยระบบ B พบว่า

จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุนหมู่บ้าน ผู้กู้นำไปใช้ในการดำเนินกิจการตามที่ยื่นขอگیทั้งหมดโดยแยกเป็นทุนคงที่และทุนหมุนเวียน กิจการที่ผู้กู้ดำเนินการส่วนใหญ่ผู้กู้มีประสบการณ์มาก่อนการดำเนินการก่อให้เกิดรายได้สามารถส่งคืนเงินกู้ให้กับกองทุนได้ มีการขยายกิจการเดิม สร้างชื่อเสียงให้แก่ชุมชน

4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านกรุด พบว่า

(1) การเกิดกองทุน พบว่า เมื่อกองทุนหมู่บ้านกรุด ได้รับการจัดตั้งขึ้นและได้รับโอนเงินจัดสรรจำนวน 1 ล้าน บาทจากรัฐบาล ทำให้ประชาชนมีเงินทุนหมุนเวียนในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน

(2) ระบบบริหารกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนที่ทำหน้าที่บริหารกองทุนมีการทำงานที่เป็นระบบมีความโปร่งใสมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานหน้าที่ของกรรมการแต่ละคนมีการประชุมคณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการทุกคนมีความเสียสละให้ความร่วมมือกับกองทุนในทุก ๆ เรื่อง

(3) การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า ภายในหมู่บ้าน มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองทั้งสมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุน มีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันมีการแนะนำวิธีปฏิบัติงาน ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้

(4) การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ภายในหมู่บ้าน หลังจากที่มีการกู้ยืมเงินจากกองทุนไปประกอบอาชีพทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจดีขึ้น การเป็นนายทุนนอกระบบลดลง มีการดำเนินการหลายอย่างในชุมชนมีรายได้จากภายนอกเข้าสู่หมู่บ้าน

(5) การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า เมื่อมีกองทุนหมู่บ้าน เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านมีความเข้มแข็งมีการประกอบอาชีพทั้งอาชีพที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มขึ้นในชุมชน เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น มีผลผลิตจากชุมชนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของผู้คนทั่วไปในชุมชนและนอกชุมชน

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1. ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) การบริหารงานของคณะกรรมการกองทุน
- 2) ความรับผิดชอบต่อนี้สินของผู้กู้
- 3) ความเข้มแข็ง
- 4) ความสามัคคี
- 5) ความเสียสละ

2. ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) ความเห็นแก่ตัว
- 2) ระบบเครือญาติ พวักพ้อง
- 3) ความไม่โปร่งใสในการทำงาน

4.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

ในหมู่บ้านกรูด มีการรวมกลุ่มภายในหมู่บ้าน คือ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรี แม่บ้าน และอื่น ๆ ภายในกลุ่มมีสมาชิกและมีกรรมการดำเนินการมีการส่งเงินออมทุกเดือน

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

1. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านกรูด พบว่าชุมชนจะเข้มแข็งจะต้องประกอบไปด้วย คณะกรรมการหมู่บ้านจะต้องมีความเสียสละปฏิบัติงานเพื่อชุมชนสมาชิกในชุมชนต้องมีความสามัคคี ให้ความร่วมมือกับชุมชนในเรื่องที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับชุมชน

2. ความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ชุมชนจะเข้มแข็งต้องมีความพร้อมเพรียง ไม่ขัดแย้งกันยอมรับฟังความคิดเห็นของซึ่งกันและกัน มีผู้นำชุมชนที่มีความเสียสละ ประชาชนมีงานทำ ชุมชนปลอดภัยเสพติด มีความสามัคคีมีการประสานงานกันในชุมชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ผลข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรุด หมู่ที่ 11 ต. จอหอ อ. เมือง จ. นครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

1.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

1.1.2 ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

1.1.3 ท้องถิ่นมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบเพียงพอ

1.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกันทางสังคม ที่เข้มแข็ง

1.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

1.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลและระดับประเทศ

1.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย (ใช้ บรร.7) และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด(ใช้ บรร.2)

2. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1. ศึกษาความเข้าใจ เป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านกรุด

ขั้นที่ 3. ใช้กระบวนการวิเคราะห์แบบซิปป์โมเดล และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5. ประมวลวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6. ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรมและภาคผนวกจนสมบูรณ์

3. ผลการดำเนินงาน

1. ผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ พบว่าประชาชนในหมู่บ้านกรุด มีความเข้าใจนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่รัฐบาลได้ให้เงินมาหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จากนโยบายรัฐบาลทางชุมชนก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อมาดูแล จัดสรรเงิน 1 ล้านบาท ให้กับสมาชิกผู้กู้ในชุมชนตามกระบวนการระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อไปประกอบอาชีพสร้างงานออกสู่ตลาด

2. ผลการดำเนินงานโดยภาพรวมของหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้ พบว่าสมาชิกผู้กู้ได้นำเงินที่กู้ไปดำเนินกิจการตามโครงการที่เขียนขอู้ ได้ดำเนินกิจการอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การหาวัตถุดิบ การผลิตสินค้า การหาตลาดรองรับ ผลตอบแทนที่ผู้กู้ได้รับจากการดำเนินกิจการคือ รายได้เป็นเงิน เป็นสิ่งของ เป็นความพอใจ เป็นชื่อเสียงให้กับตนเองและครอบครัว

อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านกรุด

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านกรุด เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน เป็นการให้โอกาสชุมชนสร้างเงินทุนหมุนเวียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาอุกเงินและจำเป็น เป็นการพัฒนาคณะกระจายอำนาจให้สมาชิกกองทุนบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยมีส่วนร่วมราชการเป็นผู้ให้การสนับสนุน สมาชิกกองทุนมีสวัสดิภาพที่ดีขึ้น เกิดการเรียนรู้สามารถพึ่งพาตนเองได้ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน มีการคัดเลือกและจัดตั้งคณะกรรมการกองทุน

หมู่บ้านตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงาน มีความรับผิดชอบที่จะมาบริหารกองทุน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่รัฐบาลมีนโยบาย กำหนดไว้ โดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน มีการประชุมการทำงานของคณะกรรมการอย่างเปิด

เผย มีการร่ำระเบียบการบริหารกองทุน มีการรับสมัครสมาชิกกองทุน มีการจัดทำบัญชีราย
ละเอียดยอดทางการเงินให้สมาชิกทราบทุกเดือน มีการรับเงินฝาก มีการระดมทุนเงินฝาก มีการ
พิจารณาและอนุมัติโครงการที่ยื่นขอกู้ มีการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกกองทุนอย่างยุติธรรม

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง สมาชิกในชุมชนได้รับ
ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้มีการนำเอาทฤษฎีดังกล่าวนั้นมาปฏิบัติในการพึ่ง
พาตนเอง และนำความรู้ ความเข้าใจ เหล่านั้นมาเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับตนเอง เพื่อให้
เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้มีการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยสร้างงาน
สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม มีการชี้แนะเรื่องกอง
ทุนหมู่บ้านให้สมาชิกกองทุนเข้าใจถึงหลักการสำคัญที่ว่า กองทุนหมู่บ้านเป็นสมาชิกทุกคน มีใช้
เงินที่รัฐบาลให้ยืม ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอให้รัฐบาลจัดการ สมาชิกเห็น
โอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง ในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้จากเงินทุนนอก
ระบบ การควบคุมสินค้านำเข้าจากต่างประเทศให้น้อยลง และพยายามผลักดันสินค้าออกให้มาก
ขึ้น มีการณรงค์ใช้สินค้าที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและ
สังคมได้อีกทาง

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในหมู่
บ้านกรุด มีความร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน เกิดการเรียนรู้ที่จะ
นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อสร้างรายได้ สร้างชื่อเสียง ความภูมิใจให้กับตน
เองและครอบครัว

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 2.1.1 เกิดอาชีพใหม่ในชุมชน
- 2.1.2 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.1.3 เกิดความสามัคคีมากขึ้นในหมู่ชุมชน
- 2.1.4 มีการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.1.5 ลดภาระหนี้สินภายนอกชุมชน
- 2.1.6 มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่าง

คนในชุมชน และระหว่างชุมชนกับชุมชน

- 2.1.7 ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 2.2.1 สมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
- 2.2.2 ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานของคณะกรรมการ
- 2.2.3 ไม่ปฏิบัติตามโครงการที่เสนอในการขอกู้

3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

สมาชิกกองทุนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เช่น การตรงต่อเวลาในการชำระหนี้ นำเงินกู้ไปประกอบอาชีพและเกิดรายได้เลี้ยงครอบครัว ทำให้พึ่งพาตนเองได้ภายในชุมชนปลอดภัยและสบายๆ ปัญหาอาชญากรรมลดลง สมาชิกในชุมชนมีการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น จึงทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นด้วย

4. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ ของหน่วยระบบบริหารจัดการ

4.1 ผลโดยตรง สมาชิกกองทุนนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ก่อให้เกิดการสร้างงาน และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งต้นและดอกเบี้ย ส่งผลให้กองทุนมีเงินหมุนเวียนเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ

4.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า เรื่องขยายกิจการของผู้กู้ ทำให้สมาชิกมีเงินทุนหมุนเวียนและขยายกิจการมากขึ้น สามารถสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น และเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของสมาชิกภายในชุมชน ให้มีสวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย

4.3 ผลกระทบโดยอ้อม กองทุนหมู่บ้านกรุด มีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนเพิ่มมากขึ้น เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของชุมชนและเสริมสร้างศักยภาพส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนด้วย และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต

ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ ของหน่วยระบบการดำเนินงาน

4.4 ผลโดยตรง พบว่า ผู้กู้ที่กู้เงินไปดำเนินการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม มีเงินส่งคืนกองทุนและหมุนเวียนในการดำเนินการ บางกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตผู้ทำกิจการมีผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด และเป็นที่รู้จักกับคนทั่วไป

4.5 ผลกระทบโดยตรง พบว่า สมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นและผู้กู้ที่มีกิจการเดิมอยู่แล้วนอกจากจะมีรายได้เพิ่มขึ้นแล้ว ยังสามารถขยายกิจการให้มีการผลิตสินค้าให้ได้มากกว่าเดิม

4.6 ผลกระทบทางอ้อม พบว่า สมาชิกที่กู้ไปมีอาชีพหลักและอาชีพเสริม ผู้ที่มีกิจการเดิมอยู่แล้วสามารถดำเนินการต่อไปได้ และขยายกิจการให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง ผลผลิตที่ผลิตได้สามารถขายได้และเป็นที่ต้องการของตลาด ช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง

และชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

2.1.1 จำนวนคณะกรรมการมีมากเกินไป บางคนก็ว่างงาน

2.1.2 ควรมีผลตอบแทนให้กับทางคณะกรรมการ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

2.1.3 ระยะเวลากำหนดการของโครงการ มีระยะเวลาดำเนินการที่ทำให้การประเมินผลงาน และการติดตามผลการปฏิบัติงานไม่ตลอด ขาดการต่อเนื่อง

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

2.2.1 ควรจัดการประชุมชี้แจงระหว่างคณะกรรมการกองทุนกับสมาชิกเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน และรายงานการดำเนินงานให้สมาชิกทราบทุกเดือน

2.2.2 ควรมีการแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานของกองทุนแต่ละหมู่บ้าน

2.2.3 ให้สมาชิกมีส่วนร่วม ในการบริหารกองทุน

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน ที่ควรเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข หรือแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

2.3.1 จากเงินกองทุนที่กู้ยืมไป น่าจะมีการวางแผนกลยุทธ์ให้ดีขึ้นในเรื่องของการตลาด

2.3.2 หน่วยราชการที่รับผิดชอบควรมีโครงการจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ให้กับสมาชิกในชุมชน

2.3.3 ควรจัดหาตลาด ที่จะรองรับผลผลิตของสมาชิกให้เพียงพอ

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม ที่จะนำมาค้นคว้าวิจัยต่อไป หรือเพิ่มเติมแก่ผู้อื่น

2.4.1 ระยะเวลาในการศึกษาในภาคทฤษฎีสั้นเกินไป

2.4.2 ในการทำแบบรายงานหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรยืดระยะเวลาในการทำงานต่อไปอีก เพราะระยะเวลา 10 เดือน เป็นเวลาที่สั้น ยากต่อการเก็บข้อมูลโดยละเอียด

2.4.3 ควรกำหนดบทบาท หน้าที่ของบัณฑิตกองทุนให้ชัดเจน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน

สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ
จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชน
เมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2444. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544.
กรุงเทพฯ: บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน(.....).2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
กฤษฎ. มาตรฐานการศึกษา, สำนัก. งานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนัก ,และ
มาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนัก, 2545. การจัดการและการวางแผน
ธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: ศรีสยามพริ้นท์แอนด์แพคค์.

มาตรฐานการศึกษา, สำนัก. งานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนัก ,และมาตรฐานอุดม
ศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนัก, 2545. การจัดการธุรกิจชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ: ศรีสยามพริ้นท์แอนด์แพคค์

มาตรฐานการศึกษา, สำนัก. งานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนัก ,และมาตรฐานอุดม
ศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนัก, 2545. การประเมินเพื่อพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1
นครราชสีมา: ทศน์ทองการพิมพ์

มาตรฐานการศึกษา, สำนัก. งานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนัก ,และมาตรฐานอุดม
ศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนัก, 2545. การวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1

มาตรฐานการศึกษา, สำนัก. งานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนัก ,และมาตรฐานอุดม
ศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนัก, 2545. สารนิพนธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี: เอส.อาร์.
พริ้นติ้งแมสโปรดักส์

วารสารเศรษฐกิจและสังคม : งานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีที่ 2539,
สำนัก. (1 มกราคม – กุมภาพันธ์ 2545) ฉบับที่ 1

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. คู่มืออาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์หลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: